

«Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС

**2025 жылдың 31 желтоқсанында
аяқталған жыл үшін,
тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебімен**

**Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын
белгілеу жөніндегі кеңес
шығарған ҚЕХС талаптарына сәйкес қаржылық есептілік**

Мазмұны

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

Қаржылық есептілік

Қаржылық жағдай туралы есеп	6
Пайда немесе залал және басқа да жиынтық табыс туралы есеп.....	8
Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы есеп	9
Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп	10

Қаржылық есептілікке ескертпелер

1 Жалпы мәліметтер	12
2 Дайындық негізі	14
3 Есепке алу саясатының елеулі ережелері	14
4 Елеулі есептік пайымдаулар, бағалау мәндері мен жорамалдар	25
5 Байланысты тараптармен операциялар және олармен операциялар бойынша қалдықтар.....	31
6 Негізгі құралдар	33
7 Банктік депозиттер.....	36
8 Ақша қаражаттары мен оның баламалары	36
9 Негізгі қызмет бойынша кредиторлық берешек	36
10 Үшінші тараптармен мұнай тасымалдау шарттары бойынша міндеттемелер.....	37
11 Басқа кредиторлық берешек және есептелген міндеттемелер.....	37
12 Түсім.....	37
13 Қызметтерді сатудың өзіндік құны	39
14 Жалпы және әкімшілік шығыстар	39
15 Басқа операциялық шығыстар мен кірістер, нетто	40
16 Қаржылық шығыстар мен табыстар.....	40
17 Табыс салығы бойынша шығыстар	40
18 Әлеуетті және шартты міндеттемелер	42
19 Қаржылық тәуекелдерді басқарудың мақсаттары мен саясаты.....	45
20 Қаржы құралдарының әділ құны	47

«КПМГ Аудит» жауапкершілігі шектеулі серіктестік
Қазақстан, А25D6Т5, Алматы,
Достық д-лы, 180,
+7 (727) 298-08-98

Товарищество с ограниченной ответственностью «КПМГ Аудит»
Казахстан, А25D6Т5, Алматы,
пр. Достық, 180

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

«Қазақстан-Қытай құбыры» ЖШС Қатысушылары мен басшылығына

Пікір

Біз 2025 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай туралы есебінен, көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша пайда немесе залал және басқа жиынтық табыс, меншікті капиталдағы өзгерістер және ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есептерден, сондай-ақ есеп саясатының елеулі тұжырымдамалары мен басқа түсіндірмелі ескертпелерден тұратын «Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС (әрі қарай – «Компания») қаржылық есептіліктің аудитін жүргіздік.

Біздің пікірімізше, қаржылық есептілік Қаржылық есептілігінің халықаралық стандарттары жөніндегі Комитеті шығарған ҚЕХС стандарттарына (ҚЕХС қаржылық есептіліктің стандарттары) сәйкес барлық елеулі қатынастарда Компанияның 2025 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдайын және көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша қаржылық нәтижелерін және ақша қаражаттарының қозғалысын әділ көрсетеді.

Пікір білдіруге негіздеме

Біз Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің жауапкершілігіміз одан әрі есебіміздің «*Қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі*» бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық әдеп стандарттары Кеңесінің кәсіби бухгалтерлерге арналған әдеп кодексіне (тәуелсіздіктің халықаралық стандарттарын қоса алғанда) («БАХӘСК кодексі») сәйкес қоғамдық маңызы бар ұйымдардың қаржылық есептілігінің аудитіне қатысты, сондай-ақ біздің жылдық қаржылық есептіліктің аудитіне тиісті Қазақстан Республикасында қолданылатын әдептілік талаптарға сәйкес Компанияға қатысты тәуелсіз болып табыламыз. Біз басқа да әдептілік міндеттемелерді аталған талаптар мен БАХӘСК кодексіне сәйкес орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің пікірімізді білдіруге негіздеме болуға жеткілікті және тиісті деп есептейміз.

Қаржылық есептілік үшін Компания басшылығы мен басқару өкілеттілігіне ие тұлғалардың жауапкершілігі

Басшылық ҚЕХС қаржылық есептіліктің стандарттарына сәйкес қаржылық есептіліктің дайындауы мен әділ ұсынылуына және де алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбаған қаржылық есептілікті дайындау үшін басшылық қажет деп анықтайтын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Қаржылық есептілікті дайындауда басшылық Компанияның үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау, сәйкес жағдайларда үздіксіз қызметке қатысты мәселелерді ашып көрсету және басшылық Компанияны жауып тастауға немесе оның операцияларын тоқтатуды ниеттеніп отырған немесе одан басқа нақты балама нұсқасы болмаған жағдайларды қоспағанда бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдану үшін жауапты.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғалар Компанияның қаржылық есептілігін дайындауды қадағалауға жауапты.

Қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз қаржылық есептіліктің толығымен алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбағандығы туралы ақылға қонымды сенімділік алу және де біздің пікіріміз енетін аудиторлардың есебін шығару. Ақылға қонымды сенімділік жоғары дәрежедегі сенімділікті білдіреді, бірақ АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит бар болған кездегі елеулі бұрмалануларды әрқашан табатындығына кепіл болып табылмайды. Бұрмаланулар алаяқтық әрекеттер немесе қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін және де егер олар жеке немесе жиынтық түрінде осы қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдерге ықпал етуі негізді түрде жорамалданса, маңызды болып саналады.

АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит шеңберінде біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және аудит бойы кәсіби күмәншілдікті сақтаймыз. Одан бөлек біз келесілерді орындаймыз:

- алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелін анықтаймыз және бағалаймыз және де осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және өткіземіз және де біздің пікірімізді білдіру үшін негіз болатын жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Алаяқтық әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелі қателіктер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені алаяқтық әрекеттер сөз байласу, жалғандық, қасақана өткізу, ақпаратты немесе әрекетті бұрмалап көрсетулерді немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өтуді қамтуы мүмкін;
- жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдерді әзірлеу мақсатымен, бірақ Компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатынсыз, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесінің түсінігін аламыз;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін және басшылықпен дайындалған ашып көрсетілген ақпаратты бағалаймыз;
- басшылықтың бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдануының заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз және де алынған аудиторлық дәлелдер негізінде Компанияның үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне елеулі күмән туғызуы мүмкін оқиғалар немесе шарттарға байланысты елеулі белгісіздіктің бар-жоқтығы туралы қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздік бар деген қорытындыға келсек, біздің аудиторлардың есебінде қаржылық есептіліктегі сәйкес ашып көрсетілген ақпаратқа назар аудартуымыз керек немесе осындай ашып көрсетілген ақпарат орынсыз болса, пікірімізді түрлендіруіміз керек. Біздің қорытындыларымыз біздің аудиторлардың есебінің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда болашақ оқиғалар немесе шарттар Компанияның үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетінің жоғалуына әкелуі мүмкін;

«Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС
Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі
3-бет

— қаржылық есептіліктің ашып көрсетілген ақпараты енетін бүтіндей ұсынылуын, құрылымы мен мазмұнын, және де қаржылық есептіліктің негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды әділ ұсынылуын қамтамасыз етілетіндей көрсетуін бағалаймыз.

Біз басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға, тым болмағанда, аудиттің жоспарланған көлемі мен уақытын, сондай-ақ, біз аудит барысында анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері енетін аудиттің елеулі табуларын айтып білдіре отырамыз.

Аудиттің нәтижесі болып табылатын тәуелсіз аудиторлардың есебінің келісім партнері:

Нездемковский С. В.
Қазақстан Республикасының
сертификатталған аудиторы
2014 жылдың 2 маусымында берілген
№ МФ-0000182 аудитордың біліктілік куәлігі

«КПМГ Аудит» ЖШС

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі аудиторлық қызмет жүргізу үшін
2006 жылдың 6 желтоқсанында берген мемлекеттік лицензияның №0000021

Қосаев М. І.
«КПМГ Аудит» ЖШС
Жарғы негізінде әрекет ететін Бас директоры

2026 жылдың 5 ақпаны

«Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС
2025 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай туралы есеп

мың теңге	Ескерт.	2025 жылдың 31 желтоқсаны	2024 жылдың 31 желтоқсаны
АКТИВТЕР			
Айналымнан тыс активтер			
Негізгі құралдар	6	194,019,914	183,022,828
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер		331,410	169,833
Өтеуге ұзақ мерзімді қосылған құн салығы		128	128
Материалдық емес активтер		1,146,693	1,027,400
Айналымнан тыс активтердің жиыны		195,498,145	184,220,189
Айналымдағы активтер			
Тауарлық-материалдық қорлар		1,537,234	1,315,208
Табыс салығы бойынша алдын ала төлем		1,759,702	676,383
Байланысты тараптардың дебиторлық берешегі	5	94,911	-
Өзге дебиторлық берешек		885,206	-
Сатуға арналған активтер		-	49,791
Өзге айналымдағы активтер		1,658,782	451,425
Банктік депозиттер	7	11,914,067	7,996,601
Ақша қаражаттары мен оның баламалары	8	42,053,199	39,103,354
Айналымдағы активтердің жиыны		59,903,101	49,592,762
Активтердің жиыны		255,401,246	233,812,951

«Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС
2025 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы есеп

мың теңге	Ескерт.	2025 жылдың 31 желтоқсаны	2024 жылдың 31 желтоқсаны
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ			
Жарғылық капитал		13,000,000	13,000,000
Негізгі құралдарды қайта бағалау бойынша резерв		67,256,590	53,352,849
Басқа капитал резервтері		(4,815)	(4,259)
Бөлінбеген пайда		120,971,044	118,267,946
Меншікті капитал жиыны		201,222,819	184,616,536
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Құбырды және оның объектілерін жою және жерді қалпына келтіру жөніндегі міндеттемеге арналған резерв	4	10,223,583	9,540,129
Жалдау бойынша міндеттемелер		267,174	109,028
Кейінге қалдырылған салық міндеттемесі	17	28,759,963	26,306,939
Басқа да ұзақ мерзімді міндеттемелер		15,116	20,106
Ұзақ мерзімді міндеттемелер жиыны		39,265,836	35,976,202
Қысқа мерзімді міндеттемелер			
Негізгі қызмет бойынша кредиторлық берешек	9	2,677,505	1,048,272
Байланысты тараптар алдындағы кредиторлық берешек	5	3,379,160	1,810,932
Байланысты тараптармен мұнай тасымалдау шарттары бойынша міндеттемелер	5	2,420,907	2,776,996
Үшінші тараптармен мұнай тасымалдау шарттары бойынша міндеттемелер	10	4,275,497	5,478,732
Басқа кредиторлық берешек және есептелген міндеттемелер	11	2,018,616	1,981,428
Жалдау бойынша міндеттемелер		140,906	123,853
Қысқа мерзімді міндеттемелер жиыны		14,912,591	13,220,213
Міндеттемелер жиыны		54,178,427	49,196,415
Міндеттемелер мен меншікті капиталдың жиыны		255,401,246	233,812,951

Шығару үшін бекітілген және басшылық атынан 2026 жылдың 5 ақпанында қол қойылған:

Т. Н. Құрманбаев
Бас директор

Ли Лин
Бас директордың бірінші орынбасары

А. В. Кочергова
Бас бухгалтер

«Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС
2025 жылдағы пайда немесе залал және басқа жиынтық табыс туралы есеп

мың теңге	Ескерт.	2025 жыл	2024 жыл
Түсім	12	76,216,893	87,939,204
Қызметтерді сатудың өзіндік құны	13	(42,020,231)	(39,673,960)
Жалпы пайда		34,196,662	48,265,244
Жалпы және әкімшілік шығыстар	14	(4,989,207)	(4,862,213)
Басқа операциялық (шығыстар)/кірістер, нетто	15	(71,798)	476,333
Негізгі құралдардың құнсыздануынан орын алған залал	6	(403,484)	-
Операциялық пайда		28,732,173	43,879,364
Қаржылық кірістер	16	6,410,449	3,177,588
Қаржылық шығындар	16	(1,297,203)	(1,351,481)
Салық салынғанға дейінгі табыс		33,845,419	45,705,471
Табыс салығы бойынша шығыстар	17	(6,814,708)	(9,163,493)
Бір жылғы пайда		27,030,711	36,541,978
Басқа жиынтық кіріс			
Негізгі құралдарды қайта бағалау	6	23,891,661	-
Негізгі құралдарды қайта бағалауға қатысты пайда салығы	17	(4,778,332)	-
Құбырды және оның объектілерін жою және жерді қалпына келтіру жөніндегі міндеттемеге арналған резервті қайта бағалау	4	578,499	301,873
Жою және қалпына келтіру жөніндегі арналған резервті қайта бағалауға қатысты пайда салығы	17	(115,700)	(60,375)
Қызметкерлердің сыйақылары бойынша актуарлық залалдар		(695)	(837)
Жұмыскерлердің сыйақылары бойынша актуарлық залалдарға қатысты пайда салығы	17	139	167
Жыл ішіндегі басқа да жиынтық табыс жиыны		19,575,572	240,828
Жыл ішіндегі пайда мен басқа жиынтық табыс жиыны		46,606,283	36,782,806

Шығару үшін бекітілген және басшылық атынан 2026 жылдың 5 ақпанында қол қойылған:

Т. Н. Құрманбаев
Бас директор

Ли Тин
Бас директордың бірінші орынбасары

А. В. Кочергова
Бас бухгалтер

мың теңге	Жарғылық капитал	Негізгі құралдарды қайта бағалау бойынша резерв	Басқа капитал резервтері	Бөлінбеген пайда	Меншікті капитал жиыны
2024 жылдың 1 қаңтарында	13,000,000	58,427,409	(3,589)	92,409,910	163,833,730
Жылдық пайда	-	-	-	36,541,978	36,541,978
Өзге жиынтық табыс	-	241,498	(670)	-	240,828
Жыл ішіндегі пайда мен басқа жиынтық табыс жиыны	-	241,498	(670)	36,541,978	36,782,806
Негізгі құралдарды қайта бағалау бойынша іске асырылған резерв	-	(5,316,058)	-	5,316,058	-
Дивидендтер	-	-	-	(16,000,000)	(16,000,000)
2025 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	13,000,000	53,352,849	(4,259)	118,267,946	184,616,536
Жылдық пайда	-	-	-	27,030,711	27,030,711
Өзге жиынтық табыс	-	19,576,128	(556)	-	19,575,572
Жыл ішіндегі пайда мен өзге жиынтық табыс жиыны	-	19,576,128	(556)	27,030,711	46,606,283
Негізгі құралдарды қайта бағалау бойынша іске асырылған резерв	-	(5,672,387)	-	5,672,387	-
Дивидендтер	-	-	-	(30,000,000)	(30,000,000)
2025 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық	13,000,000	67,256,590	(4,815)	120,971,044	201,222,819

2025 жылдың 26 мамырында Компания 2024 жылдың қызмет қорытындылары бойынша Қатысушыларға жалпы сомасы 30,000,000 мың теңге, соның ішінде «ҚазТрансОйл» АҚ пайдасына – 15,000,000 мың теңге және China National Oil and Gas Exploration and Development Corporation пайдасына көзден ұсталатын корпоративтік пайда салығын ескере отырып – 15,000,000 мың теңге мөлшерінде дивидендтер жариялады. Қатысушыларға дивидендтер 2025 жылдың 23 маусымында төленді (2024 жыл: жарияланған және төленген дивидендтер сомасы 16,000,000 мың теңгені құрады).

Шығару үшін бекітілген және басшылық атынан 2026 жылдың 5 ақпанында қол қойылған:

Т. Н. Құрманбаев
Бас директор

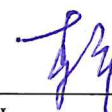
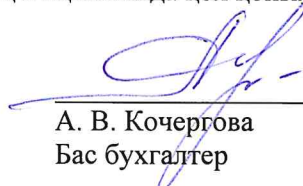
Ли Пин
Бас директордың бірінші
орынбасары

А. В. Кочергова
Бас бухгалтер

мың теңге	2025 жыл	2024 жыл
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысы		
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражаты		
Тасымалдау қызметтерін көрсету	70,687,989	82,778,170
Алынған аванстар	6,696,405	8,256,782
Алынған пайыз	6,476,061	2,810,792
Өзге түсімдер	439,670	415,747
Операциялық қызметтен ақша қаражатының шығуы		
Тауарлар мен қызметтер үшін жеткізушілер мен мердігерлерге төлемдер	(25,500,201)	(24,465,914)
Берілген аванстар	(11,128)	(608)
Жалақы бойынша төлемдер	(2,430,655)	(2,357,565)
Қарыздар бойынша сыйақы төлеу	-	(1,312,219)
Табыс салығы	(9,343,822)	(10,998,519)
Бюджетке төленетін басқа төлемдер	(5,216,090)	(4,750,545)
Өзге төлемдер	(654,577)	(807,196)
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза ағыны	41,143,652	49,568,925
Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражатының қозғалысы		
Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражат түсімдері		
Банктік депозиттерді алу	7,989,649	24,656,473
Инвестициялық қызметтен ақша қаражатының шығуы		
Банктік депозиттерді орналастыру	(11,973,087)	(8,443,477)
Негізгі құралдарды сатып алу	(3,618,169)	(2,987,695)
Материалдық емес активтерді сатып алу	(18,939)	-
Инвестициялық қызметте (пайдаланылған)/ алынған таза ақша қаражат ағыны	(7,620,546)	13,225,301

мың теңге	Ескерт.	2025 жыл	2024 жыл
Қаржылық қызметтен түскен ақшалай қаражаттың қозғалысы			
Қаржылық қызметтен ақшалай қаражаттың шығуы			
Қарыздарды өтеу		-	(31,341,800)
Дивидендтерді төлеу		(30,000,000)	(16,000,000)
Жалдау бойынша міндеттемелерді өтеу		(38,345)	(37,922)
Өзге төлемдер		(4,268)	(2,062)
Қаржылық қызметте пайдаланылған ақша қаражаттарының таза ағыны		(30,042,613)	(47,381,784)
Ақша қаражаты мен оның баламасының таза артуы		3,480,493	15,412,442
Валюта бағамы өзгерістерінің ақшалай қаражатқа және оның шетел валютасындағы баламаларына әсері		(530,648)	(145,955)
Есепті жылдың басындағы ақшалай қаражат пен оның баламалары	8	39,103,354	23,836,867
Есепті жылдың соңындағы ақшалай қаражат пен оның баламалары	8	42,053,199	39,103,354

Шығару үшін бекітілген және басшылық атынан 2026 жылдың 5 ақпанында қол қойылған:

 <p>Т. Н. Құрманбаев Бас директор</p>	 <p>Ли Пин Бас директордың бірінші орынбасары</p>	 <p>А. В. Кочергова Бас бухгалтер</p>
--	---	--

1 Жалпы мәліметтер

«Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС (бұдан әрі – «Компания») Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес 2004 жылдың 6 шілдесінде жауапкершілігі шектеулі серіктестік ретінде құрылды. Компанияны екі құрылтайшы иеленеді: «China National Petroleum Corporation» (бұдан әрі – «CNPC») еншілес компаниясы «China National Oil and Gas Exploration and Development Company» (бұдан әрі – «CNODC»), және «ҚазМұнайГаз» Ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамының (бұдан әрі – «ҚазМұнайГаз») еншілес компаниясы «ҚазТрансОйл» акционерлік қоғамы (бұдан әрі – «ҚазТрансОйл»), Компанияның жарғылық капиталындағы әрбір құрылтайшының үлесі тиісінше 50%-ды құрайды. Компания тең негізде ҚазТрансОйл мен CNODC-дің жалпы бақылауында. ҚазТрансОйл «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ холдингтік компаниясы (бұдан әрі – «Самұрық-Қазына») (90%) және Қазақстан Республикасының Ұлттық банкі (10%) арқылы Қазақстан Республикасы Үкіметінің толық бақылауында, CNODC «CNPC» мемлекеттік компаниясы арқылы Қытай Халық Республикасының («ҚХР») Үкіметімен толығымен бақыланады.

2004 жылдың 17 мамырында Қытай Халық Республикасы мен Қазақстан Республикасының Үкіметтері Мұнай және газ саласындағы жан-жақты ынтымақтастықты дамыту туралы негіздемелік келісімге қол қойды. Бұдан басқа, 2004 жылдың 17 мамырында CNPC және ҚазМұнайГаз ұзындығы 965.1 километр құрайтын «Атасу – Алашанькоу» мұнай құбырын салудың негізгі қағидаттары туралы келісім жасасты, сондай-ақ 2006 жылдың 20 желтоқсанында CNPC мен ҚазМұнайГаз арасында Қазақстан-Қытай мұнай құбырын салудың екінші кезеңінің негізгі қағидаттары туралы келісім және оған 2007 жылдың 18 тамызында № 1 Қосымша келісім жасалды.

2005 жылдың 17 қарашасында Компания қолданылу мерзімі 2025 жылдың 16 қарашасына дейінгі Қытай аумағында «Атасу-Алашанькоу» мұнай құбырын инвестициялауға, салуға, пайдалануға және жөндеуге патент алды. Осыған байланысты Компанияның Қытай аумағындағы филиалы тіркелді.

Компания 2006 жылдың 28 шілдесінде қуаттылығы жылына 7 миллион тонна құрайтын «Атасу-Алашанькоу» мұнай құбырын салып, пайдалануға берді. 2008 жылы Компания мұнай құбырының өткізу қабілетін жылына 10 миллион тоннаға дейін арттыру үшін қосымша жабдықты пайдалануға берді.

«ПетроЧайна Интернэшнл Қазақстан» ЖШС (бұдан әрі – «ПетроЧайна») мұнай құбырын толтыру үшін 401,449 метрикалық тонна көлеміндегі технологиялық мұнайды берді. Технологиялық мұнай «ПетроЧайнаға» тиесілі.

2008 жылдың 8 мамырында Компания Қазақстан Республикасы Индустрия және сауда министрлігінің Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитеті берген «Кеңқияқ-Құмкөл» мұнай құбыры үшін құрылыс-монтаждау жұмыстарын жүргізуге рұқсат алды, және жобаны әзірлеуге, материалдарды жеткізуге, сондай-ақ екінші кезеңнің бірінші кезегінің жобалық жылдық өткізу қабілеті шамамен 10 миллион тоннаны құрайтын ұзындығы 794,263 километр құрайтын «Кеңқияқ-Құмкөл» мұнай құбырын салуға «ҚазСтройСервис» ҰТКҚК мен «Чайна Петролеум Пайплайн Инжиниринг Казахстан» ЖШС-мен келісімшарттарға қол қойды.

2009 жылдың 1 шілдесінде «Кеңқияқ-Құмкөл» мұнай құбырының желілік бөлігінің құрылысы аяқталды.

2009 жылдың 7 қазанында Компания жобалық өткізу қабілеті бірінші кезеңде жылына 10 миллион тоннаны құрайтын «Кеңқияқ-Құмкөл» мұнай құбырының алғашқы іске қосу кешенін пайдалануға берді.

Жүк жөнелтушілер мұнай құбырын толтыруға арналған технологиялық мұнайды Техникалық келісімге сәйкес жалпы жүк ағынындағы үлестік қатысуға барабар мөлшерде ұсынады. Технологиялық мұнай жауапкершілікпен сақталады, меншік құқығы Жүк жөнелтушілерде қалады. Технологиялық мұнайды қайтару Мұнай тасымалдау шарты бойынша міндеттемелер тоқтатылған кезде, немесе үшінші тұлғалар мұнай құбырына технологиялық мұнай көлемін берген кезде, немесе технологиялық мұнайға меншік құқығын үшінші тұлғаларға берген кезде, немесе «Кеңкияқ-Құмкөл» мұнай құбырын пайдалану аяқталған кезде іске асырылады.

2010 жылын 10 желтоқсанында Компания «Кеңкияқ-Құмкөл» мұнай құбыры құрылысының екінші кезеңінің бірінші кезектегі объектілерін пайдалануға беруді аяқтады.

2011 жылы және 2013 жылы Компания «Атасу-Алашанькоу» мұнай құбырының өткізу қабілетін жылына 20 миллион тоннаға дейін арттыру үшін қосымша жабдықты пайдалануға берді. 2013-2014 жылдар ішінде № 8 сорғы-айдау станциясын (бұдан әрі – «САС») «Ағадыр» 500 кВ қосалқы станциясының 35 кВ ашық тарату құрылғысына қосу бойынша жұмыстар орындалды, бұл ретте 40,000 кВА қуатты жабдықты салу, монтаждау, іске қосу-баптау жұмыстары және пайдалануға беру іске асырылды.

2015 жылдың 2 наурызында Шығыс Қазақстан облысында жалпы ұзындығы 50.06 километрді құрайтын трасса бойлық жолдар пайдалануға берілді.

Компания монополист ретінде қаралады, және, тиісінше Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау Комитетінің (бұдан әрі – «ТМРК») реттеу объектісі болып табылады. Табиғи монополияларды реттеу комитеті пайдаланылатын активтер бойынша шығындарды өтеуге негізделген мұнай тасымалдау жөніндегі тарифтік мөлшерлемелерді бекітеді. 2019 жылдың 31 желтоқсанында Табиғи монополияларды реттеу комитеті Төрағасының № 74-НҚ бұйрығымен 2020-2024 жылдарға арналған 2025 жыл бойы әрекет еткен, 1,000 километр (ҚҚС-сыз) тоннасына 3,339 теңге (2024 жыл: тоннасына 4,839 теңге) мөлшеріндегі ішкі нарық тарифі бекітілді.

2024 жылдың 29 қарашасында Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Табиғи монополияларды реттеу комитетінің Алматы қаласы бойынша департаменті республикалық мемлекеттік мекемесінің №156-НҚ бұйрығымен «Кеңкияқ-Құмкөл» магистральдық құбыр жүйесі арқылы мұнай айдау жөніндегі реттелетін қызметке 2025 жылдың 1 қаңтарынан бастап 2029 жылдың 31 желтоқсанына дейінгі кезеңге 1,000 километрге тоннасына 3,339 теңге (ҚҚС-сыз) мөлшерінде тариф бекітілді, ол 2025 жылы қолданылды.

2015 жылдың 5 мамырында «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне табиғи монополиялар және реттелетін нарықтар мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңы жарияланды, оған сәйкес Қазақстан Республикасының аумағы арқылы транзит және Қазақстан Республикасынан тыс жерге экспорттау мақсатында магистральдық құбырлар арқылы мұнай және мұнай өнімдерін тасымалдау қызметтері Қазақстан Республикасының аумағындағы табиғи монополиялар салаларына жатпайды. Заң күшіне енгеннен кейін Компания жоғарыда аталған мақсаттарда мұнайды тасымалдау бойынша тарифтік мөлшерлемелерді өз еркімен бекітуге құқылы. 2016 жылдың 28 желтоқсанынан бастап Компания Қазақстан Республикасынан тыс жерге экспорттау мақсатында 1,000 километрге тоннасына 6,799 теңге (ҚҚС-сыз) мөлшерінде бекітілген тарифті қолданады.

2025 және 2024 жылдар ішінде Компания «Атасу-Алашанькоу» мұнай құбыры арқылы тиісінше 1,095 мың тонна және 1,200 мың тонна мұнай тасымалдады. Сондай-ақ, 2025 және 2024 жылдар ішінде Қазақстан Республикасының және Ресей Федерациясының Үкіметтері арасындағы 2014 жылдың 1 қаңтарынан бастап күшіне енген Қазақстан Республикасының аумағы арқылы Қытай Халық Республикасына Ресей мұнайын тасымалдау саласындағы ынтымақтастық туралы келісім бойынша тиісінше 9,989 мың тонна және 9,989 мың тонна транзиттік мұнай тасымалданды. Осы келісім бойынша мұнайды тасымалдауға арналған Тариф, ҚазТрансОйл және «Роснефть» Мұнай компаниясы» ААҚ (бұдан әрі – «Роснефть») Компания арасында жасалған шартқа сәйкес айқындалады.

2025 жылдың 8 сәуіріндегі №151-Н/Б бұйрығымен Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігі бұрын бекітілген транзиттік тариф деңгейін қайта қарады, Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2023 жылдың 29 желтоқсанындағы «Ресейлік мұнайды Қазақстан Республикасы аумағы арқылы Қытай Халық Республикасына Ресей Федерациясының шекарасы – Қазақстан Республикасының шекарасы (Ертіс маңы) – Атасу (Қазақстан Республикасы) – Алашанькоу (ҚХР) бағдары бойынша тасымалдау құнын бекіту туралы» № 485 бұйрығына өзгерістер енгізілді. Атасу – Алашанькоу учаскесінде ресейлік мұнайды Қазақстан Республикасы аумағы арқылы Қытай Халық Республикасына тасымалдау құны бір тоннасына 7.76 АҚШ долларына (КҚС-ын есепке алмағанда) дейін түзетілді.

2025 және 2024 жылдар ішінде Компания «Кеңқияқ-Құмкөл» мұнай құбыры арқылы тиісінше 8,820 мың тонна және 7,919 мың тонна мұнай тасымалдады.

Компанияның тіркелген кеңсесі мына мекен-жайда орналасқан: Қазақстан Республикасы, 050008, Алматы қаласы, Абай даңғылы, 109В.

2 Дайындық негізі

Осы қаржылық есептілік Компанияның қаржылық есептілігі халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын белгілеу жөніндегі кеңес шығарған ҚЕХС талаптарына (ҚЕХС қаржылық есептілік стандарттарына) сәйкес дайындалды.

Осы қаржылық есептілік бастапқы танылуы әділ құн бойынша жүзеге асырылатын қаржы құралдарын қоспағанда, бастапқы құн негізінде дайындалды. Сондай-ақ, өзгерістері пайда немесе залал құрамында және әділ құн бойынша басқа жиынтық кіріс арқылы көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын негізгі құралдар.

Осы қаржылық есептілікті дайындау кезінде қолданылған есеп саясатының негізгі ережелері төменде берілген. Егер өзгесі көрсетілмесе, бұл қағидаттар есептілікте ұсынылған барлық кезеңдерге қатысты дәйекті түрде қолданылған.

Осы қаржылық есептілік теңгемен ұсынылған және арнайы уағдаласылған жағдайларды қоспағанда, барлық мәндер мың теңгеге дейін дөңгелектелген. Компанияның функционалдық валютасы болып теңге табылады.

Басшылық бұл қаржылық есептілікті қызметтің үздіксіздігі қағидаты негізінде дайындады, ол жақын болашақта қалыпты қызмет барысында активтерді сатуды және міндеттемелерді өтеуді болжайды. Басшылықтың бұл шешімі Компанияның қаржылық жағдайын, ағымдағы жоспарларын, операциялардың пайдалылығын және қаржы ресурстарына қол жеткізуді қарауға, сондай-ақ ағымдағы жағдайдың Компанияның болашақ операцияларына әсерін талдауға негізделеді.

3 Есепке алу саясатының елеулі ережелері

Шетел валютасын қайта есептеу

Операциялар мен қалдықтар

Компания шетел валютасындағы операцияларды бастапқыда өзінің функционалдық валютасында операция тану өлшемшарттарын қанағаттандыратын күні қолданылатын бағам бойынша есепке алады.

Есеп беру күніне шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер осы есеп беру күні қолданыстағы айырбас бағамы бойынша функционалдық валютаға қайта есептеледі. Шетел валютасында көрсетілген және әділ құны бойынша бағаланатын монетарлық емес активтер мен міндеттемелер әділ құны анықталған күні қолданылатын функционалдық валютаға айырбастау бағамы бойынша қайта есептеледі. Бастапқы құны бойынша шетел валютасында бағаланатын монетарлық емес баптар тиісті операция жасалған күніндегі айырбастау бағамы бойынша қайта есептеледі. Қайта есептеу кезінде туындайтын айырбас бағамының айырмашылықтары әдетте кезеңнің пайдасы немесе зияны құрамында танылады.

Валюта айырбастау бағамдары

Қазақстан қор биржасында (бұдан әрі – «ҚҚБ») белгіленген валюта айырбастау бағамдары Қазақстан Республикасында ресми айырбастау бағамдары ретінде пайдаланылады.

2025 және 2024 жылдарының 31 желтоқсанында аяқталған жылдардағы орташа өлшенген бағамдар:

теңгемен	2025 жыл	2024 жыл
АҚШ доллары	521.59	469.11
Ресей рублі	6.28	5.07
Еуро	590.15	507.51
Қытай юані	72.59	65.21

2025 және 2024 жылдарының 31 желтоқсанында ҚҚБ белгілеген валюта айырбастау бағамдары:

теңгемен	2025 жылдың 31 желтоқсаны	2024 жылдың 31 желтоқсаны
АҚШ доллары	505.53	525.11
Ресей рублі	6.34	4.99
Еуро	593.44	546.47
Қытай юані	72.33	71.94

Активтер мен міндеттемелердің айналымдағы/қысқа мерзімді және айналымнан тыс/ұзақ мерзімді болып жіктелуі

Қаржылық жағдай туралы есепте Компания активтер мен міндеттемелерді олардың айналымдағы/қысқа мерзімді және айналымнан тыс/ұзақ мерзімді болып жіктелуінің негізінде ұсынады. Актив айналым болып келесі жағдайларда табылады:

- оның сатылуы ұйғарылады немесе ол әдеттегі операциялық цикл шеңберінде сатуға немесе тұтынуға арналған;
- ол негізінен сауда мақсаттарына арналған;
- оны есепті кезең аяқталғаннан кейін он екі ай ішінде сату ұйғарылады; немесе
- оны айырбастауға немесе есепті кезең аяқталғаннан кейін кемінде он екі ай ішінде міндеттемелерді өтеу үшін пайдалануға шектеулер болған жағдайларды қоспағанда, ол ақша қаражаттары немесе оның баламаларын білдіреді.

Барлық басқа активтер айналымнан тыс ретінде жіктеледі.

Міндеттеме келесі жағдайларда қысқа мерзімді болып табылады:

- оны әдеттегі операциялық цикл шеңберінде өтеу ұйғарылады;
- ол негізінен сауда мақсаттарында ұсталады;
- ол есепті кезең аяқталғаннан кейін он екі ай ішінде өтелуі тиіс; немесе
- Компанияның есепті кезең аяқталғаннан кейін кем дегенде он екі ай ішінде міндеттемені өтеуді кейінге қалдыруға шартсыз құқығы жоқ.

Компания барлық өзге міндеттемелерді ұзақ мерзімді міндеттемелер ретінде жіктейді.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері айналымнан тыс/ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Әділ құн бойынша бағалау

Әділ құн – бұл активті сату кезінде алынған болуы мүмкін немесе бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасындағы әдеттегі мәміле кезінде міндеттемені беру кезінде төленген болуы мүмкін баға. Әділ құнды бағалау мәміленің активті сату немесе міндеттемені беру мақсатында төмендегі шарттармен жасалатынын болжайды:

- осы актив немесе міндеттеме үшін негізгі болып табылатын нарықта; немесе
- негізгі нарық болмаған жағдайда, осы активке немесе міндеттемеге қатысты неғұрлым тиімді нарықта.

Компания негізгі немесе ең тиімді нарыққа қол жеткізуі тиіс.

Активтің немесе міндеттеменің әділ құны нарыққа қатысушылар өздерінің ең жақсы экономикалық мүдделері үшін әрекет еткен жағдайда, активтің немесе міндеттеменің бағасын анықтау кезінде нарыққа қатысушылар пайдаланатын болжамдардың пайдаланылуымен бағаланады.

Қаржылық емес активтің әділ құнын бағалау нарыққа қатысушының активті ең жақсы және тиімді пайдалану арқылы немесе оны осы активті ең жақсы және тиімді түрде пайдалану алатын нарықтың басқа қатысушысына сату арқылы экономикалық пайданы өндіру қабілетін есепке алады.

Компания осы жағдайларда орынды және әділ құнды бағалау үшін жеткілікті деректер қол жетімді және сонымен бірге тиісті бақыланатын бастапқы деректерді барынша пайдалануға және бақыланбайтын бастапқы деректерді пайдалануды барынша азайтуға мүмкіндік беретін бағалау үлгілерін пайдаланады.

Қаржылық есептілікте әділ құн бойынша бағаланатын немесе әділ құны қаржылық есептілікте ашылатын барлық активтер мен міндеттемелер жалпы әділ құнды бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректер негізінде төменде сипатталған әділ құн иерархиясы шеңберінде жіктеледі:

- 1-деңгей - Бірдей активтер немесе міндеттемелер үшін белсенді нарықтардың (түзетілмейтін) баға белгіленімдері.
- 2-деңгей - Иерархияның ең төменгі деңгейіне жататын әділ құнды бағалау үшін маңызды бастапқы деректер нарықта тікелей немесе жанама түрде байқалатын болып табылатын бағалау үлгілері.
- 3-деңгей - Иерархияның ең төменгі деңгейіне жататын әділ құнды бағалау үшін маңызды бастапқы деректер нарықта байқалмайтын болып табылатын бағалау үлгілері.

Қаржылық есептілікте қайталанатын негізде қайта бағаланатын активтер мен міндеттемелер жағдайында Компания әр есепті кезеңнің соңына жіктеуді (жалпы әділ құнды бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректер негізінде) қайта талдай отырып, оларды иерархия деңгейлері арасында аудару қажеттілігін анықтайды.

Әрбір есепті күні Компания Компанияның есеп саясатына сәйкес қайта талдау және қайта бағалау қажет ететін активтер мен міндеттемелер құнының өзгеруін талдайды. Осындай талдау шеңберінде Компания бағалау кезінде пайдаланылатын ақпаратты шарттармен және басқа да тиісті құжаттармен салыстыру арқылы соңғы бағалау кезінде қолданылған негізгі бастапқы деректерді тексереді.

Компания мен Компанияның сыртқы бағалаушылары өзгерістің негіздігін анықтау үшін әр актив пен міндеттеменің әділ құнының өзгеруін тиісті сыртқы көздермен салыстырады.

Негізгі құралдар

Негізгі құралдар бастапқыда өзіндік құны бойынша танылады. Кейінгі есепке алу қайта бағалау күнінен кейін олар болған жағдайда танылған жинақталған амортизация мен құнсызданудан жинақталған залалдардың шегерлуімен әділ құн бойынша жүзеге асырылады.

Есеп саясатына сәйкес, Компания өзінің негізгі құралдарын қайта бағалауды жүргізу үшін тәуелсіз сарапшыларды әр 3 жыл сайын тартады. Әділ құны есепті кезең ішінде елеулі өзгерістерге ұшырайтын негізгі құралдар бойынша, қаржылық есептілікті әзірлеу күніне әділ құн өзгеруінің талдауы жүргізіледі, және қажеттілікке қарай, қаржылық есептілікте негізгі құралдарды қайта бағалау қамтылып көрсетіледі.

Қайта бағалаудан түскен құн өсімі басқа жиынтық табыстың құрамында қамтылып көрсетіледі, және пайда немесе залал құрамында бұрын жүргізілген қайта бағалау салдарынан танылған сол активтерді қайта бағалаудан туындаған залалды қалпына келтіретін бөлігін қоспағанда, меншікті капиталдың құрамына кіретін активтерді қайта бағалау резервінің ұлғаюына жатады. Қайта бағалаудан туындаған залал, бұрын активті қайта бағалаудан түскен резервтің құрамында танылған сол актив бойынша оң қайта бағалауды тікелей төмендететін бөлігін қоспағанда, пайда мен залал құрамында танылады.

Активтің қайта бағаланған теңгерімдік құны негізінде есептелген амортизация мен активтің бастапқы құны негізінде есептелген амортизация арасындағы айырма жыл сайын активтерді қайта бағалау резервінен бөлінбеген пайдаға ауыстырылады. Сонымен қатар, қайта бағалау күніндегі жинақталған амортизация мен құнсыздану активтің жалпы теңгерімдік құнының бір мезгілдегі төмендеуімен алынып тасталады, содан кейін таза сома активтің артық бағаланған құнына дейін бағаланады. Актив шығарылған кезде нақты шығарылатын активке жататын қайта бағалау резерві бөлінбеген пайдаға ауыстырылады.

Негізгі құралдардың құнына жабдықтың бөлшектерін ауыстыру құны және ұзақ мерзімді құрылыс жобалары жағдайында, егер оларды капиталдандыру өлшемшарттары орындалса, қарыздар бойынша шығындар кіреді. Белгілі бір уақыт аралығында негізгі құралдардың маңызды компоненттерін ауыстыру қажет болған кезде, Компания мұндай компоненттерді тиісті жеке пайдалы қызмет мерзімдері бар жеке активтер ретінде таниды және оларды сәйкесінше амортизациялайды. Сол сияқты, негізгі техникалық байқауды жүргізген кезде, егер танудың барлық өлшемшарттары орындалса, олармен байланысты шығындар негізгі құралдардың теңгерімдік құнында жабдықты ауыстыру ретінде танылады. Жөндеуге және техникалық қызмет көрсетуге арналған барлық өзге шығындар пайда немесе залал құрамында оларды шеккен сәтте танылады.

Бастапқы тану кезінде активті пайдаланғаннан кейін оны пайдаланудан шығару бойынша күтілетін шығындардың келтірілген құны, егер резервті болашақ шығындармен тану өлшемшарттары орындалса, тиісті активтің құнына қосылады. Бағалаудағы кейінгі өзгеріс басқа жиынтық табысында көрсетіледі. Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қалпына келтіру бойынша танылған резерв туралы толығырақ ақпарат алу үшін елеулі есептік пайымдауларды, бағалау мәндерін және жорамалдарды қараңыздар (4-ескертпелер).

Амортизация активтерді пайдаланудың бағалау мерзімі ішінде сызықтық әдіспен келесідегідей есептеледі:

	<u>Жылдары</u>
Гимараттар мен құрылыстар	5 - 50
Көліктер мен құрал-жабдықтар	3 - 30
Құбыржолдар және өзге де көлік активтері	5 - 30
Басқасы	2 - 30

Компанияның Есеп саясатына сәйкес аяқталмаған құрылыс пен жер амортизацияға жатпайды.

Бұрын танылған негізгі құралдарды немесе олардың маңызды компоненттерін тануды тоқтату олар шығарылған кезде немесе болашақта осы активтерді пайдаланудан немесе шығарудан экономикалық пайда күтілмеген жағдайда орын алады. Активті тануды тоқтату нәтижесінде туындайтын табыс немесе шығыс (шығарудан түскен таза түсімдер мен активтің теңгерімдік құны арасындағы айырма ретінде есептелген) активті тану тоқтатылған есепті жылдағы пайда мен залалға қосылады.

Негізгі құралдардың жойылу құны, пайдалы пайдалану мерзімі және амортизация әдістері әрбір жылдық есепті кезеңнің соңында талданады және қажет болған жағдайда перспективалық негізде түзетіледі.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Әрбір есепті күнге Компания активтің ықтимал құнсыздану белгілерінің бар-жоқтығын анықтайды. Егер мұндай белгілер орын алса немесе активтің құнсыздануына жыл сайынғы тексеру жүргізу қажет болса, Компания активтің өтелетін құнын бағалауды жүргізеді. Активтің немесе ақша ағындарын тудыратын бөлімшенің (бұдан әрі – «ААТБ») өтелетін құны – келесі сатуға арналған шығындарды шегергендегі активтің әділ құны (ААТБ) және активті пайдаланудан түскен құн (ААТБ) шамаларының ең үлкені. Актив негізінен басқа активтер немесе активтер топтары өндіретін құйылыстардан тәуелсіз ақша ағындарын тудырмайтын жағдайларды қоспағанда, өтелетін құн жеке актив үшін анықталады. Егер активтің немесе ААТБ-ның теңгерімдік құны оның өтелетін құнынан асып кететін болса, актив құнсызданған болып есептеледі және өтелетін құнға дейін есептен шығарылады.

Пайдаланудан алынған құнды бағалаған кезде болашақ ақша ағындары дисконттау мөлшерлемесі бойынша ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын және активке тән тәуекелдерді көрсететін салық салуға дейін дисконтталады. Сату шығындарын шегергендегі әділ құнды анықтаған кезде соңғы нарықтық мәмілелер есепке алынады (егер олар болған болса). Олар болмаған жағдайда тиісті бағалау үлгісі қолданылады. Бұл есептеулер бағалау коэффициенттерімен, нарықта еркін айналымдағы акциялар бағасының белгіленімдерімен немесе әділ құнның басқа да қолжетімді көрсеткіштерімен расталады.

Компания құнсыздану сомасын жеке активтер кіретін Компанияның әрбір ААТБ үшін жеке дайындалатын егжей-тегжейлі жоспарлар мен болжамды есептеулерге сүйене отырып анықтайды. Бұл жоспарлар мен болжамды есептеулер әдетте бес жылға жасалады. Ұзақ кезеңдер үшін бесінші жылдан кейінгі болжамды болашақ ақша ағындарына қатысты қолданылатын ұзақ мерзімді өсу қарқыны есептеледі.

Жалғасып жатқан қызмет бойынша құнсызданудан орын алған залалдар (қорлардың құнсыздануын қоса алғанда) қайта бағалау басқа жиынтық табыс құрамында танылған кезде бұрын қайта бағаланған негізгі құралдарды қоспағанда, құнсызданған активтің функциясына сәйкес келетін шығыстар санаттарының құрамындағы жиынтық табыс туралы есепте танылады. Бұл жағдайда құнсызданудан орын алған залал бұрын жүргізілген қайта бағалау сомасы шегінде басқа жиынтық табыстың құрамында да танылады.

Әрбір есепті күнге Компания активтің құнсыздануынан бұрын танылған залал енді жоқ немесе азайған деген белгілердің бар-жоқтығын анықтайды. Егер мұндай белгі бар болса, Компания активтің өтелетін құнын немесе ААТБ-ны есептейді. Бұрын танылған құнсызданудан орын алған залалдар, егер құнсызданудан туындаған залал, соңғы танылған уақыттан бастап активтің өтелетін құнын айқындау үшін пайдаланылған жорамалдарда өзгеріс болған жағдайда ғана қалпына келтіріледі. Қалпына келтіру активтің теңгерімдік құны оның өтелетін құнынан аспайтындай, сондай-ақ егер өткен жылдары құнсызданудан залал танылмаса, осы актив танылатын амортизацияны шегергендегі теңгерімдік құннан аспайтындай етіп шектелген. Мұндай құнды қалпына келтіру қайта бағалаудан түскен құн өсімі ретінде есепке алынады.

Қаржылық активтер

Бастапқы тану және бағалау

Бастапқы тану кезінде қаржы активтері кейіннен амортизацияланған құн бойынша, басқа жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша және пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын болып жіктеледі.

Бастапқы тану кезінде қаржылық активтердің жіктелуі шартта ескерілген қаржы активі бойынша ақша ағындарының сипаттамаларына және Компания осы активтерді басқару үшін қолданатын бизнес-үлгіге байланысты болады. Қаржыландырудың елеулі құрамдас бөлігі жоқ немесе оған қатысты Компания практикалық сипаттағы оңайлатуды қолданған саудасаттық дебиторлық берешегін қоспағанда, Компания бастапқыда қаржы активтерін мәміле бойынша шығындар сомасына пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы активтері жағдайында ұлғайтылған әділ құн бойынша бағалайды.

Елеулі қаржыландыру құрамдас бөлігін қамтымайтын немесе оған қатысты Компания практикалық жеңілдету тәсілін қолданған саудалық дебиторлық берешек ҚЕХС (IFRS) 15 қаржылық есептілік стандартына сәйкес анықталған мәміле бағасы бойынша бағаланады.

Компания қаржылық активтерді басқару үшін пайдаланатын бизнес-үлгі Компанияның ақша ағындарын құру мақсатында өзінің қаржылық активтерін басқару тәсілін сипаттайды. Бизнес-үлгі ақша ағындарының шартта ескерілген ақша ағындарын алудың, қаржы активтерін сатудың немесе екеуінің де салдары болатынын-болмайтынын анықтайды.

Заңнамада белгіленген мерзімде немесе белгілі бір нарықта (стандартты шарттармен сауда жасау) қабылданған ережелерге сәйкес активтерді жеткізуді талап ететін қаржылық активтерді сатып алу немесе сатудың барлық операциялары мәміле жасалған күні, яғни Компания активті сатып алу немесе сату міндеттемесін қабылдаған күні танылады.

Компанияның қаржылық активтеріне ақша қаражаттары мен оның баламалары, банктік депозиттер, сауда және өзге дебиторлық берешек кіреді.

Кейінгі бағалау

Кейінгі бағалау мақсатында қаржылық активтер төрт санатқа жіктеледі:

- амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер (борышқорлық құралдар);
- басқа жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын, кейіннен жинақталған пайда мен залалды қайта жіктейтін қаржылық активтер (борышқорлық құралдар);
- ұйымның қалауы бойынша тануды тоқтатқан кезде жинақталған пайда мен залалды кейіннен қайта жіктемей, басқа жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктелген қаржы активтері (үлестік құралдар);
- пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер.

Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтері (борышқорлық құралдар)

Бұл санат Компания үшін ең қолайлы болып табылады. Егер төмендегі шарттардың екеуі де орындалса, Компания қаржылық активтерді амортизацияланған құны бойынша бағалайды:

- қаржы активі мақсаты шартта ескерілген ақша ағындарын алу үшін қаржы активтерін ұстап қалу болып табылатын бизнес-үлгі шеңберінде ұсталады; және
- қаржылық активтің шарттық талаптары көрсетілген күндерде тек негізгі қарыз сомасы есебіне төлемдер болып табылатын ақша ағындарын және негізгі қарыз сомасының өтелмеген бөлігіне пайыздарды алуды шарттайды.

Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісінің қолданылуымен бағаланады және оларға құнсыздануға қатысты талаптар қолданылады. Пайда немесе залал активті тану тоқтатылған, ол өзгертілген немесе құнсызданған жағдайда пайда немесе залал құрамында танылады.

Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер санатына Компания сауда дебиторлық берешегін, банк депозиттері мен ақша қаражаттары мен оның баламаларын жатқызады.

Тануды тоқтату

Төмендегі жағдайларда қаржы активінің (немесе – тиісті жағдайларда – қаржы активінің бір бөлігі немесе ұқсас қаржы активтері тобының бір бөлігі) танылуы тоқтатылады (яғни, Компанияның қаржылық жағдай туралы есебінен шығарылады):

- активтен ақша ағындарын алу құқығының мерзімі өтіп кетті;
- Компания активтен ақша ағындарын алу құқығын берді немесе «транзиттік» келісім бойынша алынған ақша ағындарының үшінші тарапқа толық көлемде немесе өзіне айтарлықтай кідіріссіз төлеуге міндеттеме алды; немесе (а) Компания активтің барлық дерлік тәуекелдері мен пайдасын берді немесе (ә) Компания бірақ активтің барлық тәуекелдері мен пайдасын бермеген және өзіне де сақтамаған, бірақ осы активті бақылауды тапсырды.

Егер Компания активтен ақша ағындарын алу құқығын берсе немесе транзиттік келісім жасаса, ол меншік құқығымен байланысты тәуекелдер мен пайданы өзіне сақтап қалғанын, және егер солай болса, қандай көлемде сақтап қалғанын бағалайды. Егер Компания активтен іс жүзінде барлық тәуекелдер мен пайданы бермесе, бірақ өзіне де сақтамааса, сондай-ақ активті бақылауды бермесе, Компания берілген активті оған қатысуды жалғастыратын дәрежеде тануды жалғастырады. Бұл жағдайда Компания тиісті міндеттемені де мойындайды. Берілген актив пен тиісті міндеттеме Компания сақтап қалған құқықтар мен міндеттемелерді көрсететін негізде бағаланады.

Берілген актив бойынша кепілдік нысанына ие болатын үздіксіз қатысу мынадай шамалардың ең азы бойынша бағаланады: активтің бастапқы теңгерімдік құны немесе Компаниядан төленуі талап етілуі мүмкін өтеудің ең жоғары сомасы.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Компания пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын барлық борышқорлық құралдарға қатысты күтілетін несиелік залалдарға (КНЗ) бағалау резервін таниды. КНЗ келісімшартқа сәйкес төленуі тиіс ақша ағындары мен Компания күтіп отырған барлық ақша ағындары арасындағы бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеменің немесе оның шамамен мәнін пайдаланылуымен дисконтталған айырмашылық негізінде есептеледі. Күтілетін ақша ағындарына ұсталатын кепілзатты сатудан немесе шарттық талаптардың ажырамас бөлігі болып табылатын несие сапасын арттырудың басқа тетіктерінен түсетін ақша ағындары жатады.

КНЗ екі кезеңде танылады. Бастапқы танылған сәттен бастап кредиттік тәуекел айтарлықтай ұлғаймаған қаржы құралдары жағдайында келесі 12 ай ішінде орын алуы мүмкін болатын дефолттардың салдарынан туындауы мүмкін несиелік залалдарға қатысты шығындарға бағалау резерві құрылады (12 айлық күтілетін несиелік залалдар). Бастапқы танылған сәттен бастап несиелік тәуекел едәуір ұлғайған қаржы құралдары үшін дефолттың басталу мерзімдеріне қарамастан (бүкіл мерзім ішінде күтілетін несиелік залалдар) осы қаржы құралының қалған қолданылу мерзімі ішінде күтілетін несиелік залалдарға қатысты залалдарға қатысты бағалау резерві құрылады.

Сауда-саттық дебиторлық берешегіне қатысты Компания КНЗ-ді есептеген кезде оңайлатылған тәсілді қолданады. Демек, Компания несиелік тәуекелдің өзгеруін қадағаламайды және оның орнына әрбір есепті күнге болжамды резерві бүкіл мерзім ішінде күтілетін несиелік залалға тең сомада залал ретінде таниды. Компания қарыз алушыларға тән болжамды факторларды және жалпы экономикалық жағдайларды ескере отырып түзетілген несиелік залалдардың бұрынғы тәжірибесіне сүйене отырып, бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланды.

Егер шартта ескерілген төлемдер 90 күнге кешіктірілген болса, Компания қаржы активі бойынша дефолт орын алды деп есептейді. Алайда, белгілі бір жағдайларда, егер ішкі немесе сыртқы ақпарат Компания ұстап тұрған Компанияның несие сапасын арттыру тетіктерін есепке алмай, шартта қарастырылған қалған төлемдердің барлық сомасын алуы екіталай екенін көрсетсе, Компания қаржылық актив бойынша дефолт болды деген қорытындыға да келуі мүмкін. Егер Компанияда шартта ескерілген ақша ағындарын өтеуге қатысты негізделген күтулер болмаса, қаржы активі есептен шығарылады.

Қаржылық міндеттемелер

Бастапқы тану және бағалау

Төмендегілерден басқа, қаржылық міндеттемелер кейіннен амортизацияланған құны бойынша бағаланады деп жіктеледі: (i) пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер: бұл сыныптама туынды қаржы құралдарына, сауда үшін арналған қаржылық міндеттемелерге (мысалы, бағалы қағаздар бойынша қысқа позициялар), бизнесті біріктіру кезінде сатып алушы мойындайтын шартты өтемақыға және бастапқы тану кезінде осылай анықталған басқа қаржылық міндеттемелерге; және (ii) қаржылық кепілдік шарттарына және кредит беруге міндеттемелерге қолданылады.

Барлық қаржылық міндеттемелер бастапқыда мәміле бойынша оларға тікелей қатысты шығындарды шегергенде (несиелер, қарыздар және несиелік берешек жағдайында) әділ құны бойынша танылады.

Компанияның қаржылық міндеттемелеріне саудалық және басқа кредиторлық берешек, несиелер мен қарыздар кіреді.

Саудалық және өзге де кредиторлық берешек.

Саудалық кредиторлық берешек контрагент өзінің шарттық міндеттемелерін орындаған фактісі бойынша есептеледі. Компания кредиторлық берешекті әділ құны бойынша таниды. Кейіннен кредиторлық берешек амортизацияланған құны бойынша есепке алынады.

Тануды тоқтату

Егер міндеттеме өтелсе, күші жойылса немесе оның қолданылу мерзімі аяқталса, қаржылық міндеттемені тану тоқтатылады. Егер қолда бар қаржылық міндеттеме айтарлықтай өзгеше шарттармен сол кредитор алдындағы басқа міндеттемемен ауыстырылса немесе қолда бар міндеттеменің шарттары айтарлықтай өзгерген болса, мұндай ауыстыру немесе өзгерістер бастапқы міндеттемені тануды тоқтату және жаңа міндеттемені тануды бастау ретінде ескеріледі, ал олардың теңгерімдік құнындағы айырма жиынтық табыс туралы есепте танылады.

Қаржы құралдарын өзара есепке алу

Қазіргі таңда танылған сомаларды өзара есепке алуға заңмен қорғалатын құқық бар болған кезде, және есеп айырысуды нетто-негізде жүргізу, активтерді өткізу және осымен бір уақытта міндеттемелерді өтеу ниеті болған кезде, Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер өзара есепке алынуы тиіс, ал нетто-сума қаржылық жағдай туралы есепте берілуі тиіс.

Қорлар

Қорлар сатып алудың бастапқы құны мен ықтимал таза сату бағасының ең аз шамасы бойынша бағаланады.

Қорлардың бастапқы құны қорларды орнына жеткізуге және оларды ағымдағы күйге келтіруге байланысты қалыпты қызмет барысында туындаған барлық шығындарды қамтиды.

Ықтимал таза сату бағасы өндірісті аяқтауға арналған есептік шығындарды және сатуға жұмсалатын есептік шығындарын шегергендегі қалыпты қызмет барысында сатудың есептік бағасы ретінде анықталады.

Қорлардың құны ФИФО әдісінің пайдаланылуымен анықталады.

Ақша қаражаттары және оның баламалары

Қаржылық жағдай туралы есептегі ақша қаражаттары мен оның баламаларына кассадағы қолма-қол ақша, банктердегі ақша қаражаттары, қысқа мерзімді банк салымдары және бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аспайтын өзге де қысқа мерзімді жоғары өтімді инвестициялар кіреді.

Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есептің мақсаттары үшін ақша қаражаттары мен оның баламалары жоғарыдағы анықтамаға сәйкес, өтелмеген банктік овердрафттарды шегергендегі ақша қаражаттарынан және мерзімі 3-айдан кем банк салымдарынан тұрады.

Қаржылық табыстар мен шығыстар

Қаржылық табыстарға дисконтталған дисконтты жоюға байланысты табыстар, депозиттер, берілген несиелер және басқа инвестицияланған қаражат бойынша пайыздық кірістер кіреді. Қаржылық шығыстарға қарыздар бойынша пайыздық шығыстар, активтерді жою және қалпына келтіру бойынша міндеттемелермен құрылған резервтер бойынша дисконтты жоюға байланысты пайыздық шығыстар және т.б. кіреді. Сондай-ақ, қаржылық табыстар мен шығыстарға несиелер мен қарыздарға байланысты бағамдық айырмалардан туындаған пайда мен залал да кіреді. Басқа қаржы құралдарымен байланысты бағамдық айырмалар өзге табыстар мен шығыстардың құрамында танылады.

Пайыздық табыстар мен шығыстар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісінің пайдаланылуымен уақыт кезеңдері негізінде танылады. Негізгі құралдардың құрылысын қаржыландыру мақсатында алынған қарыздар бойынша шығындар туындаған жағдайларды қоспағанда, қарыздарға байланысты туындаған барлық пайыздық және басқа шығыстар қаржылық шығыстардың бір бөлігі ретінде есептен шығарылады. Бұл жағдайда шығыстар активті қалыптастыру және оны мақсатына сай пайдалануға дайындау үшін қажетті уақыт кезеңіне капиталдандырылады.

Резервтер

Егер Компанияның өткен оқиғадан туындаған ағымдағы міндеттемесі (заңды немесе тәжірибеден туындайтын) болса, резервтер танылады; осы міндеттемені өтеу үшін қажет болатын экономикалық пайданың жылыстауы ықтимал және мұндай міндеттеменің сомасына сенімді баға алуға болады. Компания сақтандыру шарты сияқты резервтердің бір бөлігін немесе барлығын, мысалы, сақтандыру шарты бойынша, қайтаруды болжағанда, өтемақы өтемақыны алу күмән тудырмаған жағдайда ғана жеке актив ретінде танылады. Резервке қатысты шығыс өтеуді шегергендегі пайда мен залалда қамтылып көрсетіледі. Компания активтерді пайдаланудан шығару және жерді қалпына келтіру бойынша болашақ шығындарға қатысты резервті таниды.

Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қалпына келтіру жөніндегі шығындарға арналған резервтер есептелген ақша ағындарының пайдаланылуымен есептелген міндеттемені реттеуге арналған күтілетін шығындардың дисконтталған құны бойынша есепке алынады және әділ құны бойынша ескерілетін негізгі құралдарды қоспағанда, тиісті активтің бастапқы құнының бөлігі ретінде танылады, мұндай жағдайда резерв сомасы капиталдағы негізгі құралдарды қайта бағалау жөніндегі резервті азайтуға жатқызылады. Дисконттау мөлшерлемесінің өзгеруіне немесе Қоғам ресурстарының күтілетін жылыстауының өзгеруіне байланысты міндеттеменің азаюы/ұлғаюы бағалау мәндерінің өзгеруі ретінде есепке алынады. Егер міндеттеменің азаюы активті пайдаланудан шығару жөніндегі міндеттеменің теңгерімдік құнынан асатын болса, онда мұндай асып түсу пайда немесе залал және басқа жиынтық табыс туралы есепте танылады. Уақыт өте келе міндеттеменің артуы пайда немесе залал және басқа жиынтық табыс туралы есепте шығыс ретінде танылады.

Ақша ағындары активтерді пайдаланудан шығару және жерді қалпына келтіру міндеттемелеріне тән тәуекелдерді қамтып көрсететін ағымдағы салық салуға дейінгі мөлшерлеме бойынша дисконтталады. Дисконттау әсері пайда болуына қарай шығыстар шоттарына жатқызылады және пайда немесе залал мен жиынтық табыс туралы есепте қаржылық шығыстар ретінде танылады. Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қалпына келтіру бойынша болжамды болашақ шығындар жыл сайын талданады, және қажеттілікке қарай, түзетіледі. Күтілетін болашақ шығындардағы немесе қолданылатын дисконттау мөлшерлемесіндегі өзгерістер негізгі құралдарды қайта бағалау бойынша резерв құнына қосылады немесе одан шегеріледі.

Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім

Компанияның қызметі Қазақстан Республикасының аумағында мұнайды магистральдық құбыржолдар арқылы тасымалдаумен байланысты. Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім қызметтерді бақылау сатып алушыға берілген кезде танылады және Компания осындай қызметтерге айырбасқа құқығын алуды күтетін өтемақыны қамтып көрсететін сомада бағаланады. Компания, әдетте, ол түсімнің алынуын ескеретін шарттарда принципал ретінде әрекет етеді деген қорытындыға келді өйткені, қағида бойынша, Компания қызметтерді оларды сатып алушыға бергенге дейін бақылап тұрады.

Мұнай тасымалдау

Компания мұнайды тасымалдау бойынша қызметтерді көрсетуден түскен түсімді уақыт өте келе таниды; қызметтерді көрсету барысы бағалау күніне көрсетілген қызметтердің нақты көлемі негізінде өлшенеді. Сатып алушылар инвойсты ұсынған күннен бастап күнтізбелік 5 күн ішінде 100% аванстық төлем жүргізеді.

(i) Айнымалы өтемақы

Сатып алушылармен жасалған шарттарда жеңілдіктердің, несиелердің, бағалық жеңілдіктердің, ынталандырулардың, нәтижелер үшін бонустардың немесе басқа да осыған ұқсас баптардың болмауына байланысты өтемнің ауыспалы бөлігі жоқ.

(ii) Қаржыландырудың маңызды құрамдас бөлігі

Әдетте, Компания сатып алушылардан қысқа мерзімді аванстық төлемдер алады. ҚЕХС (IFRS) 15 қаржылық есептілік стандартында ескерілген практикалық сипаттағы оңайлатуды пайдалану нәтижесінде, егер шарт жасасу сәтінде Компания уәде етілген тауарды немесе қызметті сатып алушыға беру мен сатып алушының осындай тауарды немесе қызметті төлеуі арасындағы кезең бір жылдан аспайтын кезеңді күтсе, ол қаржыландырудың елеулі құрамдас бөлігінің ықпалын ескере отырып, өтеудің уәде етілген сомасын түзетпейді.

Салықтар

Ағымдағы табыс салығы

Ағымдағы табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер салық органдарынан өтеуге немесе салық органдарына төлеуге болжанатын сома бойынша бағаланады.

Осы соманы есептеу үшін қолданылатын салық мөлшерлемелері мен салық заңнамасы — бұл Компания өз қызметін жүзеге асыратын және салық салынатын кіріс алатын елдерде есепті күнге қабылданған немесе нақты қабылданған мөлшерлемелер мен заңнама.

Тікелей меншікті капиталда танылған баптарға қатысты ағымдағы табыс салығы пайда мен залалда емес, меншікті капиталдың құрамында танылады. Компания басшылығы оларға қатысты тиісті салық заңнамасын әр түрлі жолмен түсіндіруге болатын салық декларацияларында көрсетілген позицияларды мезгіл-мезгіл бағалайды, және қажет болған жағдайда резервтер жасайды.

Кейінге қалдырылған салық

Кейінге қалдырылған салық есепті күнгі қаржылық есептілік мақсаттары үшін активтер мен міндеттемелердің салық базасы мен олардың теңгерімдік құны арасындағы есепті күнгі уақытша айырмаларды анықтау арқылы міндеттемелер әдісі бойынша есептеледі.

Төмендегі жағдайлардан басқа, кейінге қалдырылған салық міндеттемелері салық салынатын барлық уақытша айырмашылықтар бойынша танылады:

- кейінге қалдырылған салық міндеттемесі бизнестің бірлестігі болып табылмайтын мәміле барысында гудвилді, активті немесе міндеттемені бастапқы тану нәтижесінде пайда болады, және операция жасалған кезде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға да, залалға да әсер етпейді;
- егер уақытша айырманың азаюы кезінде үлестіруді бақылауға болатын болса және жақын болашақта уақытша айырманың азаюына айтарлықтай мүмкіндік бар болса, еншілес компанияларға, қауымдастырылған компанияларға инвестицияларға, сондай-ақ бірлескен қызметке қатысу үлестеріне байланысты салық салынатын уақытша айырмаларға қатысты.

Кейінге қалдырылған салық активтері барлық шегерілетін уақытша айырмалар, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері және пайдаланылмаған салық залалдары бойынша оған қатысты шегерілетін уақытша айырмалар, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері мен пайдаланылмаған салық залалдары есепке алынуы мүмкін салық салынатын пайданың болуының елеулі ықтималдығы орын алатын дәрежеде танылады, бұған мына жағдайлар кірмейді:

- шегерілетін уақытша айырмаға қатысты кейінге қалдырылған салық активі бизнесті біріктіру нәтижесінде туындамаған және операция жасалған кезде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға да немесе залалға да әсер етпейтін активті немесе міндеттемені бастапқы тану нәтижесінде пайда болады;
- еншілес компанияларға, қауымдасқан компанияларға, сондай-ақ бірлескен қызметке қатысу үлестеріне байланысты шегерілетін уақытша айырмаларға қатысты кейінге қалдырылған салық активтері уақытша айырмалардың жақын болашақта пайдаланылуы және оған қарсы уақытша айырмалар пайдаланылуы мүмкін салық салынатын пайданың болуы ықтималдығы жоғары дәрежеде ғана танылады.

Кейінге қалдырылған салық активтерінің теңгерімдік құны әрбір есепті күнге қайта қаралады және кейінге қалдырылған салық активтерінің барлығын немесе бір бөлігін пайдалануға мүмкіндік беретін жеткілікті салық салынатын пайдаға қол жеткізу екіталай деп бағаланатын дәрежеде төмендетіледі. Танылмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есепті күнге қайта қаралады және болашақ салық салынатын пайда кейінге қалдырылған салық активтерін пайдалануға мүмкіндік беретін айтарлықтай ықтималдық пайда болатын дәрежеде танылады.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері есепті күнгі жағдай бойынша қабылданған немесе іс жүзінде қабылданған салық мөлшерлемелері (және салық заңнамасы) негізінде актив іске асырылатын және міндеттеме өтелетін есепті жылы қолданылады деп болжанатын салық мөлшерлемелері бойынша бағаланады.

Пайда немесе залал құрамында емес деп танылған баптарға қатысты кейінге қалдырылған салық пайда немесе залал құрамында да танылмайды. Кейінге қалдырылған салықтардың баптары басқа жиынтық табыстың құрамында не тікелей меншікті капиталда олардың негізінде жатқан операцияларға сәйкес танылады.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелері, егер ағымдағы салық активтері мен міндеттемелерін есепке алудың заңды түрде бекітілген құқығы болса және кейінге қалдырылған салықтар бір салық салынатын компания мен салық органына қатысты болса, өзара есепке алынады.

Бизнес бірлестігі шеңберінде сатып алынған, бірақ осы күнге жеке тану өлшемшарттарын қанағаттандырмайтын салық жеңілдіктері фактілер мен мән-жайлардың өзгеруі туралы жаңа ақпарат пайда болған жағдайда кейіннен танылады. Егер түзету бизнесті сатып алудың бастапқы есебі аяқталғанға дейін жүзеге асырылса, ол гудвилдің азаюы ретінде көрсетіледі (егер оның шамасы гудвил мөлшерінен аспаса), өзге жағдайларда ол пайда немесе залал құрамында танылады.

Қосылған құн салығы (ҚҚС)

Сату бойынша ҚҚС тауарларды жөнелту немесе қызметтерді көрсету сәтінде Қазақстан Республикасының бюджетіне төленуі тиіс. Сатып алу бойынша ҚҚС жеткізушіден салық шот - фактурасын алған кезде сату бойынша ҚҚС-пен өзара есепке алынуға жатады.

Активтерді немесе қызметтерді сатып алу бойынша туындаған ҚҚС салық органы өтейтін жағдайларды қоспағанда, кірістер, шығыстар мен активтер ҚҚС сомасының шегерілуімен танылады; бұл жағдайда ҚҚС тиісінше активті сатып алуға арналған шығындардың бір бөлігі немесе шығыстар бабының бір бөлігі ретінде танылады.

Салық заңнамасы ҚҚС бойынша бюджетпен есеп айырысуды таза негізде жүргізуге мүмкіндік береді. Тиісінше, есеп айырысулары есепті күні жүзеге асырылмаған сату және сатып алу бойынша ҚҚС таза негізде қаржылық жағдай туралы есепте көрсетіледі.

Салық заңнамасының және Компания қызметінің ерекшелігіне байланысты төленген ҚҚС-тың белгілі бір бөлігі кейінгі жылдарға ауыстырылуы мүмкін. ҚҚС-тың мұндай бөлігі ұзақ мерзімді актив ретінде жіктеледі, құнсыздану тұрғысынан бағаланады және қолданыстағы ААТБ-ға бөлінген жеке актив ретінде қарастырылады.

Дебиторлық және кредиторлық берешектер ҚҚС сомасының есепке алынуымен қамтылып көрсетіледі. Салық органы өтейтін немесе оған төленетін ҚҚС таза сомасы өзге салықтар бойынша өтелетін және алдын ала төленетін ҚҚС құрамына, сондай-ақ қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілген төленетін өзге де салықтардың құрамына енгізіледі.

Жаңа немесе қайта қаралған стандарттар мен түсіндірмелерді қолдану

2025 жылдың 1 қаңтарынан кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен бірқатар жаңа стандарт күшіне енеді. Алайда, Компания осы қаржылық есептілікті жасаған кезде жаңа және түзетілген стандарттарға мерзімінен бұрын ауысуды іске асырған жоқ.

(а) «Қаржылық есептілікті ұсыну және ақпаратты ашу» ХЕҚС (IAS) 18 түзетулері

ХЕҚС (IAS) 18 түзетулері ХЕҚС (IAS) 1 түзетулерін «Қаржылық есептілікті ұсыну» стандартын алмастырады және 2027 жылдың 1 қаңтаынан басталатын немесе осы күннен кейінгі жылдық есепті кезеңдерге қолданылады. Жаңа стандарт келесі негізгі жаңа талаптарды енгізеді.

- Ұйымдар пайда мен залал туралы есепте барлық табыстар мен шығыстарды бес санат бойынша жіктеуі тиіс, атап айтқанда: операциялық қызмет, инвестициялық қызмет, қаржылық қызмет, тоқтатылған қызмет және табыс салығы. Ұйымдар сондай-ақ стандартпен анықталған жаңа аралық қорытынды «операциялық пайданы» ұсынуы тиіс. Ұйымдардың таза пайдасы өзгермейді.
- Басшылық анықтайтын тиімділік көрсеткіштері (MPM) қаржылық есептіліктегі бірыңғай жалпы ескертпеде ашып көрсетіледі.
- Қаржылық есептілікте ақпаратты топтастыру бойынша кеңейтілген ұсынымдар берілген.

Сонымен қатар, барлық ұйымдар операциялық қызметтен ақша ағындарын жанама әдіспен көрсету кезінде операциялық пайда бойынша аралық қорытындыны бастапқы нүкте ретінде пайдалануы тиіс.

Компания атап айтқанда, жаңа стандарттың Компанияның пайда немесе залал туралы есебінің құрылымына, ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есебіне және басшылық анықтайтын тиімділік көрсеткіштеріне қатысты талап етілетін қосымша ашып көрсетулерге ықпалын бағалау үдерісін жалғастыруда. Компания сонымен қатар ақпараттың қаржылық есептілікте қалай топтастырылатынына, оның ішінде қазіргі уақытта «басқалар» деп белгіленген мақалаларға әсерін бағалайды.

(б) Есептіліктің өзге де стандарттары

Стандарттарға келесі түзетулер мен түсініктемелер Компанияның қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейді деп күтілуде:

- Қаржылық құралдарды жіктеу және бағалау (ҚЕХС (IFRS) 9-ға және ҚЕХС (IFRS) 7-ге енгізілген түзетулер).
- Табиғи көздерден алынатын электр энергиясын жеткізуге арналған шарттар (ҚЕХС (IFRS) 9-ға және ҚЕХС (IFRS) 7-ге енгізілген түзетулер).

4 Елеулі есептік пайымдаулар, бағалау мәндері мен жорамалдар

Компанияның қаржылық есептілігін дайындау оның басшылығынан пайымдаулар шығаруды және есептілікте ұсынылатын түсімдердің, шығыстардың, активтер мен міндеттемелердің сомаларына, сондай-ақ шартты міндеттемелер туралы ақпаратты ашуға әсер ететін есепті кезеңнің соңына бағалау мәндері мен жорамалдарды айқындауды талап етеді. Алайда, осы жорамалдар мен бағалау мәндеріне қатысты белгісіздік болашақта осындай жорамалдар мен бағалаулар қабылданатын активтің немесе міндеттеменің теңгерімдік құнына елеулі түзетулер енгізуді талап етуі мүмкін нәтижелерге әкелуі мүмкін.

Компанияның тәуекелдерге ұшырағыштығы және белгісіздіктер туралы өзге де ақпарат мынадай ескертпелерде ашылған:

- әлеуетті және шартты міндеттемелер (18-ескерту);
- сезімталдықты талдау туралы ақпаратты ашу (19-ескерту).

Келесі қаржы жылы ішінде активтер мен міндеттемелердің теңгерімдік құнына елеулі түзетулер енгізуге себеп болуы мүмкін есепті күнге арналған бағалаулардағы болашақ туралы негізгі жорамалдар және өзге де негізгі белгісіздік көздері төменде қаралады. Компанияның жорамалдары мен бағалау мәндері қаржылық есептілікті дайындау кезінде оның қолында бар болған бастапқы деректерге негізделген. Алайда, болашаққа қатысты ағымдағы жағдайлар мен жорамалдар нарықтық өзгерістерге немесе Компанияның бақылауынан тыс жағдайларға байланысты өзгеруі мүмкін. Мұндай өзгерістер жорамалдарда олар орын алысымен қамтылып көрсетіледі.

Негізгі құралдардың пайдалы қызмет ету мерзімі

Негізгі құралдардың пайдалы қызмет ету мерзімін бағалау ұқсас активтерді қамтып көрсету тәжірибесіне негізделген пайымдау мәселесі болып табылады. Активтерге тән болашақ экономикалық пайда негізінен пайдалану арқылы тұтынылады. Алайда, техникалық немесе коммерциялық ескіру және тозу сияқты өзге факторлар көбінесе активтерге тән экономикалық пайданың азаюына әкеледі. Басшылық қалған пайдалы қызмет мерзімдерін активтердің ағымдағы техникалық жағдайына және активтер Компанияға осындай пайда әкеледі деп күтілетін кезеңге сәйкес бағалайды.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Компания өзінің негізгі құралдарының теңгерімдік құнын осындай активтердің құнсыздану белгілерін анықтау үшін тексереді. Негізгі құралдардың және барлық басқа қаржылық емес активтердің теңгерімдік құны теңгерімдік құнын өтемеу мүмкіндігін көрсететін кез келген белгі болған кезде құнсыздану мәніне тексеріледі.

Құнсыздану мәніне тексеру жүргізген кезде өтемақы сомасы екі шаманың үлкені бойынша бағаланады: «пайдаланудағы құн» (яғни, ақша ағындарын өндіретін тиісті объект бойынша болашақта күтілетін ақша ағындарының таза келтірілген құны) және «өткізу бойынша шығыстарды шегергендегі әділ құн» (шығу шығындарының шегерілуімен, хабардар, ерікті, бір-бірінен тәуелсіз тараптар арасындағы «созылған қол» қағидаты бойынша мәміледе активті немесе ақша ағындарын өндіретін объектіні өткізу нәтижесінде алуға болатын сома). Тиісті сатып алу-сату шарты немесе белсенді нарық болмаған кезде өткізу жөніндегі шығыстарды шегергендегі әділ құн «созылған қол» қағидаты бойынша мәміле жасау нәтижесінде Компанияның ақша ағындарын өндіретін объект үшін ала алатын сомасын көрсететін ең жақсы қолжетімді ақпараттың ескерілуімен айқындалады.

Ақша ағындарын өндіретін Объект – бұл басқа активтерден немесе активтер топтарынан («өндіруші бірліктер») ақша ағындарына айтарлықтай тәуелді емес ақша ағындарын өндіретін активтердің ең кіші анықталатын тобы. Құнсыздану көрсеткіштерінің бар-жоғын бағалау мақсатында және қажет болған жағдайда құнсыздануға тест жүргізу мақсатында басшылық Компанияның барлық негізгі құралдары бірыңғай өндіруші бірлік болып табылатынын анықтады.

Құнсыздану мәніне тексерулер жүргізу кезінде пайдаланылатын бағалау мәндері құрылтайшылар бекіткен бюджетке, мұнай тасымалдаудың болжамды көлемдеріне және ҚЕХС (IAS) 36 «Активтердің құнсыздануы» талаптарына сәйкес келтірілген болжамды тарифтерге негізделген. Болашақ ақша ағындары төмендегілерге негізделген:

- тасымалданатын мұнайдың болжамды көлемдері;
- транзиттік мұнайды тасымалдауға, экспорттауға және ішкі нарыққа арналған болжамды тарифтер; сондай-ақ,
- тасымалдаудың болашақ өзіндік құны, күрделі және операциялық шығындар.

2025 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Компания талдау жүргізді және құнсыздану көрсеткіштерін (белгілерін) анықтаған жоқ.

Негізгі құралдарды қайта бағалау

Компания негізгі құралдарды қайта бағаланған құн бойынша есепке алады. 2025 жылы Компания басшылығы «ААР-Эдвайзори энд Рисерч» ЖШС-ні 2025 жылдың 1 қазанындағы жағдай бойынша негізгі құралдарды тәуелсіз бағалауды жүргізу үшін тартты. Негізгі құралдардың әділ құнының шамасы 194,784,154 мың теңге мөлшерінде айқындалды. Бұл ретте, әділ құнын бағалау қолданылған бағалау әдістерінің бастапқы деректері негізінде әділ құн иерархиясының 3 Деңгейіне жатқызылды.

Компанияның негізгі құралдары негізінен жұмыс істеп тұрған бизнестің құрамындағы жағдайларды қоспағанда, ашық нарықта сирек сатылатын мамандандырылған мақсатты активтерден тұрады. Құны жақын арада болған нарықтық мәмілелер бойынша ақпарат негізінде бағаланатын жер учаскелерін қоспағанда, Қазақстан Республикасындағы мұндай негізгі құралдар объектілерінің нарығы белсенді емес және олардың әділ құнын анықтау үшін нарықтық тәсілдерді пайдалануға мүмкіндік бермейді, себебі салыстырылатын активтерді сату бойынша мәмілелердің саны жеткіліксіз.

Тиісінше, негізгі құралдардың әділ құны көбінесе жинақталған амортизацияның ескерілуімен алмастыру құны әдісін қолдану арқылы анықталған. Бұл әдіс тиісті объектіні қалпына келтіру (қайта өндіру) немесе ауыстыру үшін қажетті болуы мүмкін шығындар сомасын физикалық, функционалдық және экономикалық тозуды, сондай-ақ сапалық ескіруді есепке алумен бағалауды жорамалдайды.

Жинақталған амортизацияның ескерілуімен алмастыру құнын бағалау ішкі ақпараттық көздерден алынған деректер және ұқсас негізгі құралдар объектілерінің қазақстандық пен халықаралық нарықтарына талдамалы шолу негізінде жүргізілген. Нарықтық деректер әртүрлі жарияланып тұратын дереккөздерден, каталогтардан, статистикалық анықтамалықтардан және т.б., сондай-ақ Қазақстан Республикасында да, одан тыс жерде де салалық сарапшылар мен тиісті объектілерді жеткізушілерден алынған ақпарат негізінде алынған.

Жинақталған амортизацияның және экономикалық құнсыздандудың ескерілуімен, алмастыру құнын анықтауға қосымша ақша қаражаттарының болашақ ағындары талданды. Жүргізілген талдау негізінде жинақталған амортизацияның ескерілуімен есептелген алмастыру құны 20,132,431 мың теңгеге азайтылып, осылайша ол Компанияның негізгі құралдарының әділ құны ретінде қабылданды.

Ақша қаражаттарының ағындарын талдауды жүргізген кезде келесі негізгі жорамалдар пайдаланылды:

- Ақша ағындарының болжамы Атасу-Алашанькоу және Кеңқияқ-Құмкөл құбыржолжарының қалған қызмет ету мерзімдеріне сәйкес келетін кезеңге негізделіп дайындалған — тиісінше 11 және 14 жыл.
- Ақша ағындарының болжамы өткен кезеңдердің жинақталған деректеріне, нақты операциялық нәтижелерге және Компания бекіткен 2026–2030 жылдардағы бесжылдық кезеңге арналған бизнес-жоспар негізінде дайындалған.
- Ақша ағындарының болжамында пайдаланылған мұнай тасымалдау көлемдері Компания бекіткен 2026–2030 жылдардағы бесжылдық кезеңге арналған бюджетке негізделген. Көрсетілген есептеулер кезеңі аяқталысымен 2030 жылғы көрсеткіштерге сәйкес келетін тұрақты көлем деңгейін сақтап тұру болжанады. Транзиттік көлемдерге қатысты модельде олардың 2029 жылдан бастап 2,500 мың тоннаға біртіндеп өсуі ескерілген, бұл транзит жағдайларының күтілетін өзгерістерін қамтып көрсетеді. Көрсетілген жорамал Ресей Федерациясы, Қытай Халық Республикасы және Қазақстан Республикасы арасындағы келіссөздердің нәтижелеріне, сондай-ақ ашық ақпарат көздерінде көлік және энергетика салаларындағы ынтымақтастықты кеңейту ниеттері туралы бұрын жарияланған ақпаратқа негізделген.
- Валюта бағамдарының болжамы: базалық индикатор ретінде 2025 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айдағы АҚШ долларының нақты орташа бағамы пайдаланылған. Көрсетілген бағам Қазақстан Республикасы мен АҚШ-тағы күтілетін инфляция деңгейінің ескерілуімен салыстырмалы сатып алу қабілетінің паритетін (Фишер формуласының) қолдана отырып түзетілген. Инфляцияның болжамалы көрсеткіштері ING Think сайтында жарияланған талдамалық материалдарды қоса алғанда, ашық дереккөздерден алынған. Болжамды валюта бағамы АҚШ долларымен номинацияланған транзиттік тариф бойынша түсімді есептеуге әсер етеді.
- Модельдегі күрделі шығындар 2026–2030 жылдарға арналған бекітілген бюджет негізінде есепке алынады, ал 2030 жылдан кейін болжамды күрделі шығындар тарихи деректер бойынша түсімдегі күрделі шығындардың үлесі ретінде анықталған коэффициент қолданылатын болжамды түсім негізінде есептеледі.
- Операциялық шығыстар болжамы Компанияның бекітілген бизнес-жоспары және қызметтерді жеткізушілермен жасалған қолданыстағы шарттардың талаптары негізінде қалыптастырылған. 2030 жылдан кейін шығыстар ING Think сайтында жарияланған деректерге негізделген Қазақстан Республикасындағы инфляцияға пропорционалды түрде ұлғаяды.

- Ақша ағындарының болжамында ҚР Энергетика министрлігі 2025–2029 жылдарға ішкі нарық үшін бекіткен тарифтер пайдаланылған. ING Think сайтында жарияланған деректерге сәйкес, 2029 жылдан 2039 жылға дейінгі кезеңге бұл тарифтер Қазақстан Республикасындағы болжамды инфляцияға пропорционалды түрде индекстеледі. Болжамдағы мұнайдың экспорттық тасымалдау тарифі тиянақталған болып қабылданған және қатысушылар 2016 жылы бекіткен тариф деңгейіне сәйкес келеді. Болжамдағы мұнайдың транзиттік тасымалдау тарифі тиянақталған болып қабылданған және Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігі 2025 жылдың 8 сәуірінде шығарған бұйрықпен бекітілген тариф деңгейіне сәйкес келеді.
- Дисконттау мақсатында 16.72% мөлшерлеме (салыққа дейінгі мөлшерлеме 22.44%) пайдаланылған. Дисконттау мөлшерлемесі борыштық міндеттеме мен меншікті капиталдың ықтимал арақатынасының ауқымына негізделген орташа салалық өлшенген капитал құны негізінде есептелген.

Болашақ ақша ағындарының есептелген дисконтталған шамасы тиісті негізгі құралдардың теңгерімдік құнынан 23,488,177 мың теңгеге асады. Басшылық өзгерісі негізді түрде ықтимал болатын және теңгерімдік құнның болашақ ақша ағындарының дисконтталған құнынан асып кетуіне әкелуі мүмкін төрт негізгі жорамалды бөліп алды. Жоғарыда келтірілген бағалар келесі өзгерістерге ерекше сезімтал:

мың теңге	Пайдалану	
	Ұлғаюы/азаюы	құндылықтарына әсері
Тасымалдау көлемінің өзгеруі	+10.00%/(10.00%)	29,381,164/(29,029,951)
Өндірістік шығындардың өзгеруі	+10.00%/(10.00%)	(14,209,680)/14,519,763
Тарифтердің өзгеруі	+10.00%/(10.00%)	37,434,221/(36,272,574)
Дисконттау мөлшерлемесінің өзгеруі	+1.50%/(1.50%)	(10,968,761)/12,106,565

Негізгі құралдарды қайта бағалау нәтижесінде Компания пайда немесе залал туралы есепте төмендегілерді таныды:

- бұрын 933,161 мың теңге сомасындағы жүргізілген қайта бағалау нәтижесінде танылған сол активтер бойынша қайта бағалаудан орын алған залалды қалпына келтіру.
- бұрын активті 1,336,645 мың теңге сомасындағы қайта бағалаудан түскен резервтің құрамында танылған сол актив бойынша оң қайта бағалауды тікелей төмендететін бөлігін қоспағандағы қайта бағалаудан туындаған залал.

Осылайша, қайта бағалау нәтижелері бойынша құнсызданудан орын алған таза залал 403,484 мың теңгені құрады, ал активтерді қайта бағалау резервінің ұлғаюына қатысты басқа жиынтық табыстағы қайта бағалаудан орын алған құнның өсуі 23,891,661 мың теңгені құрады (6-ескертпе).

Құбырды және оның объектілерін жою және жерді қалпына келтіру жөніндегі міндеттемеге арналған резерв

2012 жылдың 4 шілдесінде күшіне енген «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес Компанияның пайдалану аяқталғаннан кейін магистральдық құбырды (мұнай құбырын) жою және кейіннен қоршаған ортаны қалпына келтіру, соның ішінде жерді қалпына келтіру жөніндегі іс-шараларды жүргізу бойынша заңды міндеттемесі бар. Жерді қалпына келтіру жөніндегі іс-шаралар құбырларды олардың пайдалы қызмет мерзімі аяқталғаннан кейін ауыстырған кезде жүргізіледі.

Бұдан басқа, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексіне сәйкес қоршаған ортаға теріс әсерін тигізетін объектілерді пайдалануды тоқтатқаннан кейін, объектілердің операторлары Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес осындай объектілерді пайдалану салдарын жоюды қамтамасыз етуге міндетті. Магистральдық құбырдың желілік бөлігіне қосымша Компанияның құбыржолдың жұмыс істеуі үшін қажетті өзге де объектілері бар. Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігінің шешімімен Компанияның мұндай объектілері қоршаған ортаға орташа теріс әсер ететін II санаттағы объектілерге жатқызылды. Тиісінше, активтерді пайдаланудан шығару және жерді қалпына келтіру жөніндегі міндеттеме осы объектілерге қатысты қажетті іс-шараларды жүргізуге арналған бағалау шығындарын қамтиды.

Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қалпына келтіру жөніндегі міндеттемеге арналған резерв Қазақстан Республикасында қолданыстағы техникалық қағидалар мен нормаларға сәйкес объектілерді бөлшектеу және жерді қалпына келтіру жөніндегі жұмыстарды жүргізудің Компания есептеген құны негізінде бағаланады.

Төменде активтерді пайдаланудан шығару және жерді қалпына келтіру жөніндегі міндеттемелер бойынша резервтің қозғалысы келтірілген:

мың теңге	2025 жыл	2024 жыл
1 қаңтарда	9,540,129	8,843,517
Басқа жиынтық табысқа жатқызылған бағалардың өзгеруі	(578,499)	(301,873)
Дисконт амортизациясы	1,261,953	998,485
31 желтоқсанда	10,223,583	9,540,129

Резервтер сомасы есепті кезеңнің соңында міндеттемені орындаудың күтілетін мерзімі үшін болжамды инфляция мөлшерлемесінің және төменде ұсынылған есепті кезеңнің соңындағы дисконт мөлшерлемесінің қолданылуымен айқындалды:

	2025 жылдың 31 желтоқсаны
«Кеңқияқ-Құмкөл» құбыржолының 1 шақырымын бөлшектеу құны	11,825 мың теңге
«Атасу-Алашанькоу» құбыржолының 1 шақырымын бөлшектеу құны	12,554 мың теңге
«Кеңқияқ-Құмкөл» мұнай құбыры және оның объектілері бойынша дисконттау мөлшерлемесі	15.10%
«Атасу-Алашанькоу» мұнай құбыры және оның объектілері бойынша дисконттау мөлшерлемесі	15.20%
«Кеңқияқ-Құмкөл» мұнай құбыры және оның объектілері үшін инфляция мөлшерлемесі	6.13%
«Атасу-Алашанькоу» мұнай құбыры және оның объектілері үшін инфляция мөлшерлемесі	6.30%
«Кеңқияқ-Құмкөл» мұнай құбыры және оның объектілері бойынша міндеттемені орындау мерзімі	14 жыл
«Атасу-Алашанькоу» мұнай құбыры және оның объектілері бойынша міндеттемені орындау мерзімі	11 жыл

2024 жылдың 31 желтоқсандағы жағдай бойынша резервті есептеу үшін келесі деректер мен жорамалдар пайдаланылды:

	2024 жылдың 31 желтоқсаны
«Кеңкияқ-Құмкөл» құбыржолының 1 шақырымын бөлшектеу құны	9,683 мың теңге
«Атасу-Алашанькоу» құбыржолының 1 шақырымын бөлшектеу құны	8,916 мың теңге
«Кеңкияқ-Құмкөл» мұнай құбыры және оның объектілері бойынша дисконттау мөлшерлемесі	11.81%
«Атасу-Алашанькоу» мұнай құбыры және оның объектілері бойынша дисконттау мөлшерлемесі	11.81%
«Кеңкияқ-Құмкөл» мұнай құбыры және оның объектілері үшін инфляция мөлшерлемесі	5.56%
«Атасу-Алашанькоу» мұнай құбыры және оның объектілері үшін инфляция мөлшерлемесі	5.69%
«Кеңкияқ-Құмкөл» мұнай құбыры және оның объектілері бойынша міндеттемені орындау мерзімі	15 жыл
«Атасу-Алашанькоу» мұнай құбыры және оның объектілері бойынша міндеттемені орындау мерзімі	12 жыл

Дисконттау мөлшерлемесін есептеу ұзақ мерзімді инфляция және елдік тәуекел мөлшерлемесіне түзетілген АҚШ мемлекеттік облигациялары бойынша тәуекелсіз мөлшерлемелерге негізделеді.

Зиянды жою бойынша шығындарды бағалау табиғатты қорғау талаптары мен заңнама түсіндірмелеріндегі ықтимал өзгерістерге ұшырайды. Сонымен қатар, мұндай шығындарды бағалаудағы белгісіздіктерге баламалы кәдеге жарату және бұзылған жерлерді қалпына келтіру әдістеріндегі, дисконт деңгейлері мен инфляция мөлшерлемелеріндегі және осы міндеттеме басталатын кезеңдегі ықтимал өзгерістер жатады.

2025 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша активтерді пайдаланудан шығарудан және жерді қалпына келтіру жөніндегі міндеттемелердің сезімталдығын елеулі жорамалдарды өзгертуге талдау төмендегідей ұсынылған:

мың теңге	Мөлшерлеменің (азаюы)/артуы	Міндеттеменің (азаюы)/артуы
Дисконттау мөлшерлемесі	(0.5%)	546,452
	+0.5%	(485,704)
Инфляция мөлшерлемесі	(0.5%)	(559,516)
	+0.5%	546,452

Оң немесе теріс бейтеңгерімдік

Қазақстан Республикасының ұлттық стандарты СТ РК 1474-2016 «Магистральдық мұнай құбырлары» бойынша «Мұнайды есепке алу жөніндегі нұсқаулық» (бұдан әрі – Стандарт) бойынша Компания магистральдық мұнай құбырлары жүйелеріндегі мұнайдың нақты бар-жоғын анықтауды және оны бухгалтерлік есеп деректерімен салыстыруды мұнайдың сақталуын бақылау мақсатында (бұдан әрі – «түгендеу») 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жылына 1 рет жүргізеді. Қабылданған және тапсырылған мұнай теңгерімінің қателігіне байланысты шығындар теңгерімнің табыс және шығыс бөліктері арасындағы айырмашылық ретінде айқындалады (бейтеңгерімдік) және артық қалдық (оң бейтеңгерімдік) немесе жетіспеушілік (теріс бейтеңгерімдік) түрінде көрініс табады. 2024 жылдың 1 наурызынан бастап Стандартқа №1 өзгеріс күшіне енді, оған сәйкес мұнайдың артық қалдығы магистральдық құбырдың меншік иесімен өзінің меншікті мұнайы ретінде кіріске алынады, ал жетіспеушіліктер тиісінше меншікті мұнай есебінен өтеледі.

Компания басшылығы IAS 1 «Қаржылық есептілікті ұсыну» стандартының талаптарына сәйкес активті тану өлшемшарттарын талдап, анықталған оң бейтеңгерімдікке қатысты бұл критерийлер орындалмайды деген қорытындыға келді. Оң бейтеңгерімдік меншік құқығының пайда болуына заңды негіздердің жеткіліксіз болуына байланысты, Компанияның бұл активті бақылауға құқығы жоқ. Осылайша, Компания бұл қаржылық есептілікте мұнайдың оң бейтеңгерімдігінің танылуын жүргізбейді. Осыған байланысты Компания басшылығы оң бейтеңгерімдікке меншік құқығын одан әрі талдауды жалғастырады.

5 Байланысты тараптармен операциялар және олармен операциялар бойынша қалдықтар

Байланысты тараптардың анықтамасы 24 «байланысты Тараптар туралы есептілікті ашу» ҚЕХС (IAS) - да келтірілген. Егер тараптардың бірінің екінші тарапты бақылау мүмкіндігі болса, бірлескен бақылауда болса немесе ол қаржы-шаруашылық қызмет мәселелері бойынша қабылдаған шешімдеріне елеулі ықпал ете алса немесе оған жалпы бақылауды жүзеге асыра алса, тараптар әдетте байланысты деп есептеледі.

Тараптар байланысты ма, жоқ па деген мәселені шешкен кезде олардың заңды нысаны ғана емес, тараптар арасындағы қатынастардың сипаты ескеріледі. Тікелей бас компаниялар туралы және Компанияны түпкілікті бақылауды іске асыратын тараптар туралы мәліметтер 1-ескертпеде ашылған.

Осы қаржылық есептілік мақсатында Компанияның байланысты тараптарына құрылтайшылар, олардың еншілес компаниялары және құрылтайшылардың жалпы бақылауындағы/елеулі ықпалындағы компаниялар кіреді.

2025 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша байланысты тараптармен операциялар бойынша қалдықтар төменде келтірілген:

мың теңге	Құрылтайшы компаниялар	Самұрық-Қазына және CNPC бақылауындағы/елеулі ықпалындағы компаниялар	Жиыны
Байланысты тараптардың дебиторлық берешегі	8,061	86,850	94,911
Байланысты тараптармен мұнай тасымалдау шарттары бойынша міндеттемелер	-	2,420,907	2,420,907
Байланысты тараптар алдындағы кредиторлық берешек	3,255,423	123,737	3,379,160

Төменде 2025 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдағы байланысты тараптармен операциялар бойынша табыс пен шығыс баптары келтірілген:

мың теңге	Құрылтайшы компаниялар	Самұрық-Қазына және CNPC бақылауындағы/елеулі ықпалындағы компаниялар	Жиыны
Табыс	86,367	23,328,324	23,414,691
Шығыс:			
- Мұнай құбырларына қызмет көрсету бойынша қызметтер	14,170,839	1,151,984	15,322,823
- Күрделі салымдар бойынша шығыстар	-	199,145	199,145
- Өзге қызметтер	38,270	458,024	496,294

2024 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша байланысты тараптармен операциялар бойынша қалдықтар төменде келтірілген:

мың теңге	Құрылтайшы компаниялар	Самұрық-Қазына және CNPC бақылауындағы/ елеулі	Жиыны
		ықпалындағы компаниялар	
Байланысты тараптармен мұнай тасымалдау шарттары бойынша міндеттемелер	-	2,776,996	2,776,996
Байланысты тараптар алдындағы кредиторлық берешек	1,657,301	153,631	1,810,932

Төменде 2024 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдағы байланысты тараптармен операциялар бойынша табыс пен шығыс баптары келтірілген:

мың теңге	Құрылтайшы компаниялар	Самұрық-Қазына және CNPC бақылауындағы/ елеулі	Жиыны
		ықпалындағы компаниялар	
Табыс	-	30,169,402	30,169,402
Шығыс:			
- Мұнай құбырларына қызмет көрсету бойынша қызметтер	12,801,038	1,055,037	13,856,075
- Күрделі салымдар бойынша шығыстар	-	30,044	30,044
- Өзге қызметтер	-	1,407,523	1,407,523

«CNPC» мен ҚМГ және олардың еншілес компанияларымен жүргізетін операциялармен қатар, Компания 7, 8, 9 және 19-ескертпелерде ашылғандай банк депозиттеріне, ақша қаражаттары мен оның баламаларына байланысты басқа да мемлекет бақылайтын компаниялармен операцияларды жүргізеді. Бұл операциялар Компанияның әдеттегі қызметі барысында мемлекетпен бақыланбайтын басқа ұйымдардың операцияларымен салыстырылатын бизнес шарттарда жүзеге асырылады.

Қатысушыларға дивидендтерді төлеу бойынша келесі операциялар жүргізілді: 2025 жылдың 26 мамырында Компания 2024 жылдағы қызметінің нәтижелері бойынша 30,000,000 мың теңге мөлшерінде дивидендтер жариялады. Осы сомадан «ҚазТрансОйл» АҚ мен China National Oil and Gas Exploration and Development Company компаниясына көзінен корпоративтік табыс салығын ұстап қалумен әрқайсысына 15,000,000 мың теңге мөлшеріндегі дивидендтер есептелді. Қатысушыларға дивидендтерді төлеу 2025 жылдың 23 маусымында жүргізілді (2024 жыл: жарияланған және төленген дивидендтер сомасы 16,000,000 мың теңгені құрады).

Басқарма мүшелеріне сыйақылар

2025 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылда негізгі басқарушылық қызметкерлер құрамына есептелген сыйақылардың жалпы сомасы 201,122 мың теңгені құрады (2024 жыл: 257,893 мың теңге).

Негізгі басқарушы қызметкерлер құрамына тиесілі төлемақылар негізінен жалақы шығындарынан және Компанияның келісімшарттары мен ішкі ережелерінде белгіленген сыйақылардан тұрады.

6 Негізгі құралдар

2025 және 2024 жылдарының 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі құралдар келесідегідей ұсынылған:

мың тенге	Жер	Ғимараттар мен құрылыстар	Машиналар мен құрал-жабдық	Құбыр	Өзге көлік құралдары	Басқасы	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
2024жылдың 1 қаңтарында қайта бағаланған құн	94,725	40,020,016	56,480,499	119,503,980	244,003	1,189,561	2,616,159	220,148,943
Түсімдер	-	-	385,414	-	-	48,249	2,412,446	2,846,109
Орын ауыстырулар	-	700,284	556,298	835,873	-	514,412	(2,606,867)	-
Істен шығулар	-	(313,705)	(213,607)	-	-	(81,215)	-	(608,527)
Сатуға арналған активтерге аудару	-	-	(49,791)	-	-	-	-	(49,791)
Материалдық емес активтерге аудару	-	-	-	-	-	-	(799,127)	(799,127)
2024 жылдың 31 желтоқсанындағы қайта бағаланған құн	94,725	40,406,595	57,158,813	120,339,853	244,003	1,671,007	1,622,611	221,537,607
Түсімдер	-	66,100	564,407	-	577,711	156,735	3,895,521	5,260,474
Орын ауыстырулар	-	377,830	308,542	848,089	-	932,415	(2,466,876)	-
Істен шығулар	-	-	(332,081)	(513,971)	-	(15,522)	-	(861,574)
Сатуға арналған активтерге аудару	-	-	(700,345)	-	-	-	-	(700,345)
Материалдық емес активтерге аудару	-	-	-	-	-	-	(243,744)	(243,744)
Қайта бағалау кезінде жинақталған тозуды есептен шығару	-	(8,518,634)	(17,850,698)	(20,961,055)	(235,100)	(937,913)	-	(48,503,400)
Негізгі құралдарды қайта бағалау	146,301	2,616,900	6,013,961	14,659,156	172,706	282,637	-	23,891,661
2025 жылдың 31 желтоқсанындағы қайта бағаланған құн	241,026	34,948,791	45,162,599	114,372,072	759,320	2,089,359	2,807,512	200,380,679

	Жер	Ғимараттар мен құрылыстар	Көліктер мен құрал-жабдықтар	Құбыржол	Өзге көлік құралдары	Басқасы	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
2024 жылдың 1 қаңтарына жинақталған тозу және құнсыздану	-	(3,550,655)	(7,627,600)	(9,381,750)	(99,762)	(433,766)	(986,098)	(22,079,631)
Амортизациялық аударымдар	-	(2,867,435)	(6,229,660)	(7,131,256)	(77,968)	(348,703)	-	(16,655,022)
Құнсызданудан болған залал	-	-	-	-	-	-	(123,699)	(123,699)
Істен шығулар	-	62,087	203,281	-	-	78,205	-	343,573
2024 жылдың 31 желтоқсанында жинақталған тозу және құнсыздану	-	(6,356,003)	(13,653,979)	(16,513,006)	(177,730)	(704,264)	(1,109,797)	(38,514,779)
Амортизациялық аударымдар	-	(2,923,973)	(5,877,205)	(7,593,430)	(79,926)	(313,457)	-	(16,787,991)
Қайта бағалау кезінде жинақталған тозуды есептен шығару	-	8,518,634	17,850,698	20,961,055	235,100	937,913	-	48,503,400
Қайта бағалау нәтижелері бойынша құнсызданудан болған залал	-	401,301	(403,052)	(200,376)	(1,526)	(151,432)	(48,399)	(403,484)
Істен шығулар	-	-	313,179	513,395	-	15,515	-	842,089
2025 жылдың 31 желтоқсанында жинақталған тозу және құнсыздану	-	(360,041)	(1,770,359)	(2,832,362)	(24,082)	(215,725)	(1,158,196)	(6,360,765)
2024 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша								
Қайта бағаланған құн	94,725	40,406,595	57,158,813	120,339,853	244,003	1,671,007	1,622,611	221,537,607
Жинақталған тозу және құнсыздану	-	(6,356,003)	(13,653,979)	(16,513,006)	(177,730)	(704,264)	(1,109,797)	(38,514,779)
Баланстық құны	94,725	34,050,592	43,504,834	103,826,847	66,273	966,743	512,814	183,022,828
2025 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша								
Қайта бағаланған құн	241,026	34,948,791	45,162,599	114,372,072	759,320	2,089,359	2,807,512	200,380,679
Жинақталған тозу және құнсыздану	-	(360,041)	(1,770,359)	(2,832,362)	(24,082)	(215,725)	(1,158,196)	(6,360,765)
Баланстық құны	241,026	34,588,750	43,392,240	111,539,710	735,238	1,873,634	1,649,316	194,019,914

Амортизациялық аударымдар

мың теңге	Ескерт.	2025 жыл	2024 жыл
Өткізудің өзіндік құны	13	16,640,147	16,483,858
Жалпы және әкімшілік шығыстар	14	147,844	171,164
Амортизациялық аударымдардың жиыны		16,787,991	16,655,022

Төменде тарихи құны бойынша есепке алынған болуы мүмкін негізгі құралдар туралы ақпарат:

мың теңге	Жер	Ғимараттар мен құрылыстар	Көліктер мен құрал-жабдықтар	Құбыржол	Өзге көлік құралдары	Басқасы	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
2024 жылдың 31 желтоқсанында								
Құны	5,361	51,117,215	76,962,810	141,488,229	674,153	3,171,555	1,649,056	275,068,379
Жинақталған тозу және құнсыздану	-	(27,987,066)	(52,328,484)	(72,921,369)	(658,733)	(2,217,040)	(1,136,243)	(157,248,935)
Баланстық құны	5,361	23,130,149	24,634,326	68,566,860	15,420	954,515	512,813	117,819,444
2025 жылдың 31 желтоқсанында								
Құны	5,361	51,347,352	77,186,733	140,871,297	1,251,865	4,224,211	2,661,859	277,548,678
Жинақталған тозу және құнсыздану	-	(29,944,267)	(54,846,018)	(76,753,676)	(669,532)	(2,475,724)	(1,012,544)	(165,701,761)
Баланстық құны	5,361	21,403,085	22,340,715	64,117,621	582,333	1,748,487	1,649,315	111,846,917

7 Банктік депозиттер

2025 және 2024 жылдарының 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банк депозиттері келесідегідей ұсынылған:

мың теңге	2025 жылдың 31 желтоқсанында	2024 жылдың 31 желтоқсаны
Өтеу мерзімі 12 айға дейінгі мерзімдік депозиттер	11,900,828	7,915,055
Алынатын қысқа мерзімді сыйақылар	16,755	81,555
Несиелік шығындар үшін бағалау резервінің шегерілуімен	(3,516)	(9)
Банк депозиттерінің жиыны	11,914,067	7,996,601

2025 және 2024 жылдарының 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша депозиттер АҚШ долларында орналастырылған. Тиімді пайыздық мөлшерлеме 2025 жылы жылдық 3.2% құрады (2024 жылы: жылдық 3.6%). Депозиттерді орналастыру мерзімі 1 айды құрайды.

8 Ақша қаражаттары мен оның баламалары

2025 және 2024 жылдарының 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша ақша қаражаттары мен оның баламалары келесідегідей ұсынылған:

мың теңге	2025 жылдың 31 желтоқсанында	2024 жылдың 31 желтоқсаны
Жинақ ақша шоттарындағы ақша қаражаттары – теңгемен	41,399,423	37,777,400
Жинақ шоттарындағы ақша қаражаттары – валютада	379,239	1,212,230
Банктегі ақша қаражаттары – валютада	249,146	107,750
Банктегі ақша қаражаттары – теңгемен	22,844	575
Корпоративтік карталардағы ақша қаражаттары	6,007	6,010
Несиелік шығындар үшін бағалау резервінің шегерілуімен	(3,460)	(611)
Ақша қаражаттары мен оның баламаларының жиыны	42,053,199	39,103,354

Валютадағы ақша қаражаттары мынадай шетел валюталарында көрсетілген:

мың теңге	2025 жылдың 31 желтоқсанында	2024 жылдың 31 желтоқсаны
АҚШ доллары	379,239	1,212,230
Қытай юані	249,146	107,750
Банктегі ақша қаражаттарының жиыны – валютада	628,385	1,319,980

9 Негізгі қызмет бойынша кредиторлық берешек

2025 және 2024 жылдарының 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша негізгі қызмет бойынша кредиторлық берешек келесідегідей ұсынылған:

мың теңге	2025 жылдың 31 желтоқсанында	2024 жылдың 31 желтоқсаны
Күрделі сипаттағы жұмыстарды орындау және қызметтерді көрсету үшін қысқа мерзімді берешек	1,775,485	404,538
Негізгі құралдарды жеткізу үшін қысқа мерзімді берешек	522,626	154,676
Өзге жұмыстарды орындау және өзге қызметтерді көрсету үшін қысқа мерзімді берешек	343,203	302,382
Қорларды жеткізу үшін қысқа мерзімді берешек	35,882	186,676
Өзге қысқа мерзімді берешек	309	-
Негізгі қызмет бойынша кредиторлық берешек жиыны	2,677,505	1,048,272

10 Үшінші тараптармен мұнай тасымалдау шарттары бойынша шарттық міндеттемелер

2025 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша үшінші тараптармен тасымалдау шарттары бойынша шарттық міндеттемелер негізінен «Роснефть» мұнай компаниясы» ААҚ-дан транзиттік мұнайды тасымалдауға 3,449,203 мың теңге мөлшеріндегі аванс болып табылады (2024 жылдың 31 желтоқсанында: 4,817,475 мың теңге).

Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша міндеттемелерге қатысты танылған түсім

Ағымдағы есепті кезеңде есепті кезеңнің басындағы мұнай тасымалдау шарттары бойынша міндеттемелерге қатысты 8,255,728 мың теңге мөлшеріндегі түсім танылды (2024 жыл: 8,725,959 мың теңге).

11 Басқа кредиторлық берешек және есептелген міндеттемелер

2025 жылдың 31 желтоқсанындағы және 2024 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Компанияның басқа кредиторлық берешегі және есептелген міндеттемелері келесідегідей ұсынылған:

мың теңге	2025 жылдың 31 желтоқсаны	2024 жылдың 31 желтоқсаны
Есептелген міндеттемелер	885,007	892,493
Қызметкерлерге төленетін сыйақы бойынша қысқа мерзімді бағалау міндеттемелер	492,269	549,326
Шарттар бойынша кепілдікті міндеттемелер	462,520	361,065
ҚХР-да төленуі тиіс табыс салығы	25,774	34,712
Өзге міндеттемелер	153,046	143,832
Басқа кредиторлық берешек және есептелген міндеттемелер жиыны	2,018,616	1,981,428

Есептелген міндеттемелер Компания есепті күні жеткізушілерден рәсімделген құжаттарды алмаған есепті кезеңге қатысты негізгі қызметі бойынша операциялар жөніндегі міндеттемелерді білдіреді.

12 Түсім

Төменде 2025 және 2024 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар ішінде сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша Компанияның түсімі туралы егжей-тегжейлі ақпарат берілген:

мың теңге	2025 жыл	2024 жыл
Қызметтер түрі		
Транзиттік мұнайды тасымалдау	45,567,420	50,347,026
Мұнайды ішкі нарықта тасымалдау	21,878,240	28,536,394
Мұнайды экспортқа тасымалдау	8,771,233	9,055,784
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім жиыны	76,216,893	87,939,204
Түсім		
Бейрезиденттерге қызмет көрсету	45,567,420	50,347,026
Резиденттерге қызмет көрсету	30,649,473	37,592,178
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім жиыны	76,216,893	87,939,204

2025 жылдың 8 сәуіріндегі № 151-Н/Б бұйрығымен Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігі Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2023 жылдың 29 желтоқсанындағы «Ресейлік мұнайды Қазақстан Республикасы аумағы арқылы Қытай Халық Республикасына Ресей Федерациясының шекарасы – Қазақстан Республикасының шекарасы (Ертіс маңы) – Атасу (Қазақстан Республикасы) – Алашанькоу (Қытай Халық Республикасы) бағдары бойынша тасымалдау құнын бекіту туралы» № 485 бұйрығына өзгерістер енгізді. Енгізілген өзгерістерге сәйкес, Атасу –Алашанькоу учаскесінде 2025 жылдың 1 мамырынан бастап 1 тоннаға 7.76 АҚШ доллары мөлшерінде жаңа тариф (ҚҚС-сыз) қолданылады. Өзгерістер күшіне енген күннен бастап төлем тапсырмалары мен бастапқы құжаттарды қоса алғанда, есеп айырысулар осы тарифке сәйкес іске асырылады.

2025 жылдың 5 шілдесінде CNODC (бұдан әрі – «талапкер») Астана қаласының Мамандандырылған ауданаралық әкімшілік сотына Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігіне қарсы 2025 жылдың 8 сәуіріндегі № 151-Н/Б бұйрығын жарамсыз деп тану туралы қуыныммен жүгінді. 2025 жылдың 14 шілдесіндегі соттың ұйғарымымен «ҚазТрансОйл» АҚ және «Қазақстан-Қытай құбыры» ЖШС мүдделі тараптар ретінде іске қатысуға тартылды. Кейіннен Талапкердің өтініші бойынша қуыным қайтарылды. Қуынымды қайтару туралы тиісті ұйғарымды Астана қаласының Мамандандырылған ауданаралық әкімшілік соты (бұдан әрі «МАӘС») шығарды. 2025 жылдың 22 тамызында Талапкер осы ұйғарымға апелляциялық шағым (жеке шағым) берді. Астана қалалық сотының Апелляциялық алқасының 2025 жылдың 3 қыркүйегіндегі ұйғарымымен апелляциялық шағым қанағаттандырусыз қалдырылды.

2025 жылдың қыркүйегінде Талапкер Астана қ. МАӘС-қа өтініштерді қабыл алмау бойынша әрекеттерді құқыққа қарсы деп тану, белгілі бір әрекеттерді жасауға міндеттеу туралы әкімшілік қуыным берді. Астана қаласы МАӘС-тың 2025 жылдың 22 қазанындағы ұйғарымымен әкімшілік қуыным қайтарылды. 2025 жылдың қарашасында талапкер МАӘС-тың осы ұйғарымына апелляциялық шағым берді. 2025 жылдың 3 желтоқсанында Астана қ. сотының әкімшілік істер жөніндегі сот алқасының шешімімен Астана қ. МАӘС-тың ұйғарымы жойылды, ал талапкердің әкімшілік қуынымы бойынша азаматтық іс бірінші сатыдағы соттың сотты жаңадан қарауына жіберілді (Астана қ, МАӘС). Ағымдағы күнге талапкер мен Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі арасында тараптардың татуласуы туралы келісімінің жобасын келісу рәсімдері өтуде.

Осы қаржылық есептілік бекітілген күнге дейін сот талқылауының нәтижесі анықталмаған. Осыған байланысты, осы сотта іс қарау нәтижесінің Компанияның қаржылық жағдайына ықтимал әсерін шынайы түрде бағалау мүмкін емес.

13 Қызметтерді сатудың өзіндік құны

2025 және 2024 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы қызметтерді сатудың өзіндік құны келесідегідей ұсынылған:

мың теңге	2025 жыл	2024 жыл
Операциялық және техникалық қызмет көрсету	16,740,515	15,137,085
Негізгі құралдардың тозуы	16,640,147	16,483,858
Табыс салығын қоспағандағы салықтар мен өзге аударымдар	2,342,228	2,430,587
Күзет қызметтері	1,738,275	1,555,288
Электр энергиясының шығыстары	1,400,340	1,291,320
Жолдарды күтіп ұстауға және жөндеуге арналған шығыстар	547,812	445,181
Еңбекақы	522,912	486,552
Сақтандыру	390,106	358,649
Инспекциялау жөніндегі қызметтер	277,472	234,023
Аутсорсинг шығындары	216,567	213,883
Материалдық емес активтердің тозуы	85,838	7,184
Пайдалану құқығы нысанындағы активтің тозуы	2,271	3,965
Басқасы	1,115,748	1,026,385
Қызметтерді сатудың өзіндік құнының жиыны	42,020,231	39,673,960

14 Жалпы және әкімшілік шығыстар

2025 және 2024 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы жалпы және әкімшілік шығыстар келесідегідей ұсынылған:

<i>Мың теңгемен</i>	2025 жыл	2024 жыл
Еңбекақы	2,050,884	1,991,762
Тартылған әкімшілік қызметкерлер құрамының жалақысы (аутсорсинг)	709,364	668,171
Табыс салығын қоспағандағы салықтар мен өзге аударымдар	530,855	357,933
Жалақы бойынша өзге шығыстар	516,558	565,550
Кеңес беру қызметтері	275,601	258,190
Жөндеу және техникалық қызмет көрсету қызметтері	165,818	163,052
Негізгі құралдардың тозуы	147,844	171,164
Іссапар шығындары	143,320	163,767
Сақтандыру	56,108	123,552
Материалдық емес активтердің тозуы	38,613	30,395
Байланыс шығыстары	22,963	21,830
Пайдалану құқығы нысанындағы активтің тозуы	13,524	25,692
Жалгерлік бойынша шығындар	13,149	12,064
Автокөлік шығыстары	5,286	14,858
Басқасы	299,320	294,233
Жалпы және әкімшілік шығыстар жиыны	4,989,207	4,862,213

15 Басқа операциялық шығыстар мен кірістер, нетто

2025 және 2024 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы басқа операциялық табыстар мен шығыстар келесідегідей ұсынылған:

мың теңге	2025 жыл	2024 жыл
Несиелер мен қарыздардан басқа (теріс)/оң бағам айырмасы, нетто	(522,980)	645,619
Пайдалану құқығы нысанындағы міндеттемелер мен активтерді тануды тоқтатудан шығыстарды шегергендегі табыстар	280,048	173,999
Басқа табыстар/(шығыстар), нетто	171,134	(343,285)
Басқа операциялық (шығыстар)/табыстар жиыны, нетто	(71,798)	476,333

16 Қаржылық шығыстар мен табыстар

2025 және 2024 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы Компанияның қаржылық шығыстары мен табыстары келесідегідей ұсынылған:

мың теңге	2025 жыл	2024 жыл
Құбырды жою және жерді қалпына келтіру жөніндегі міндеттемелер бойынша дисконтты амортизациялау жөніндегі шығыстар (4-ескертпе)	1,261,953	998,485
Қаржылық жалгерлік бойынша шығыстар	32,615	17,068
АктUARлық есеп айырысулар бойынша қаржылық шығыстар	2,635	2,582
Қытай Сауда-Өнеркәсіп Банкінен және «Алматы қаласындағы Қытайдың Сауда-Өнеркәсіп Банкі» АҚ-тан қарыз бойынша сыйақы	-	333,346
Қаржылық шығыстар жиыны	1,297,203	1,351,481
Өзге қаржылық табыстар	6,410,449	2,679,842
Несиелер мен қарыздар бойынша оң бағамдық айырма, нетто	-	497,746
Қаржылық табыстар жиыны	6,410,449	3,177,588

17 Табыс салығы бойынша шығыстар

2025 және 2024 жылдарының 31 желтоқсанда аяқталған жылдар бойынша табыс салығы келесідегідей ұсынылған:

мың теңге	2025 жыл	2024 жыл
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстар	9,255,577	11,377,559
Кейінге қалдырылған салық бойынша үнемдеу	(2,440,869)	(2,214,066)
Табыс салығы бойынша шығыстар	6,814,708	9,163,493

Табыс салығы бойынша шығыстар мен 2025 және 2024 жылдарында табыс салығы мөлшерлемесіне көбейтілген бухгалтерлік пайда арасындағы салыстыру:

мың теңге	2025 жыл	2024 жыл
Салық салуға дейінгі пайда	33,845,419	45,705,471
Ресми салық мөлшерлемесі	20%	20%
Қолданыстағы 20%-дық мөлшерлеме бойынша салықтың теориялық шығыстары	6,769,084	9,141,094
Шегерілмейтін шығыстар мен салық салынбайтын табыстардың салықтық әсері	45,624	22,399
Табыс салығы бойынша шығыстар	6,814,708	9,163,493

ҚЕХС қаржылық есептілік стандарттары мен Қазақстан Республикасының салық заңнамасы арасындағы айырмашылықтар қаржылық есептілікті жасау мақсатында активтер мен міндеттемелердің теңгерімдік құны мен табыс салығын есептеу үшін олардың базасы арасындағы уақытша айырмашылықтардың пайда болуына әкеліп соқтырады. Осы уақытша айырмалардың өзгеруінің салықтық салдары төменде егжей-тегжейлі көрсетілген.

	2025 жылдың 1 қаңтары	Пайда мен залал құрамында қалпына келтірілді/ (жатқызылды)	Басқа жиынтық табыстың құрамында қалпына келтірілді/ (жатқызылды)	2025 жылдың 31 желтоқсаны
мың теңге				
Кейінге қалдырылған салық активтері				
Құбырды және оның объектілерін жою және жерді қалпына келтіру жөніндегі міндеттемеге арналған резерв Жалдау бойынша	1,908,026	252,391	(115,700)	2,044,717
міндеттемелер	46,576	35,040	-	81,616
Өзге	117,572	(11,388)	139	106,323
Кейінге қалдырылған салық бойынша жалпы актив	2,072,174	276,043	(115,561)	2,232,656
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері				
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	(33,967)	(32,315)	-	(66,282)
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	(28,345,146)	2,197,141	(4,778,332)	(30,926,337)
Кейінге қалдырылған салық бойынша жалпы міндеттеме	(28,379,113)	2,164,826	(4,778,332)	(30,992,619)
Кейінге қалдырылған салық бойынша таза міндеттеме	(26,306,939)	2,440,869	(4,893,893)	(28,759,963)
мың теңге				
Кейінге қалдырылған салық активтері				
Құбырды және оның объектілерін жою және жерді қалпына келтіру жөніндегі міндеттемеге арналған резерв Жалдау бойынша	1,768,703	199,698	(60,375)	1,908,026
міндеттемелер	50,367	(3,791)	-	46,576
Өзге	135,534	(18,129)	167	117,572
Кейінге қалдырылған салық бойынша жалпы актив	1,954,604	177,778	(60,208)	2,072,174
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері				
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	(39,898)	5,931	-	(33,967)
Кредиттер мен қарыздар	(16,123)	16,123	-	-
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	(30,359,380)	2,014,234	-	(28,345,146)
Кейінге қалдырылған салық бойынша жалпы міндеттеме	(30,415,401)	2,036,288	-	(28,379,113)
Кейінге қалдырылған салық бойынша таза міндеттеме	(28,460,797)	2,214,066	(60,208)	(26,306,939)

18 Әлеуетті және шартты міндеттемелер

Қазақстанда шаруашылық қызметті іске асыру шарттары

Компанияның қызметі негізінен Қазақстанда жүзеге асырылады. Тиісінше, Компанияның бизнесіне дамушы нарықтың ерекшеліктері тән Қазақстанның экономикасы мен қаржы нарықтары әсер етеді. Құқықтық, салық және әкімшілік жүйелер дамуын жалғастыруда, алайда олардың талаптарын түсіндірудің екіұштылық тәуекелімен ұштасады, олар өзге де заңдық және фискалдық кедергілермен бірге Қазақстанда бизнес жүргізетін кәсіпорындар үшін қосымша мәселелер туғызады. Әлемдік нарықтардағы мұнай бағасының тұрақсыздығы, сондай-ақ Ресей Федерациясы мен Украина арасындағы әскери қақтығыстың жалғасуы да шаруашылық қызметті жүргізу жағдайларындағы белгісіздіктің деңгейін арттырады. Ұсынылған қаржылық есептілік Қазақстандағы бизнесті жүргізу жағдайларының Компанияның қызметі мен қаржылық жағдайына қандай әсер тигізетіні туралы басшылықтың көзқарасын қамтып көрсетеді. Болашақ шаруашылықты жүргізу жағдайларының нақты әсері басшылықтың оларды бағалауынан өзгеше болуы мүмкін.

Жеке ресейлік компанияларға қарсы санкциялар

2025 жылдың 15 қазанында Ұлыбритания «Роснефть» ҰК» ЖАҚ-ты (бұдан әрі – «Роснефть») қоса алғанда, кейбір компаниялармен қандай болса да өзара ынтымақтастыққа тыйым салатын Ресей Федерациясына қарсы санкцияларды жаңартты.

2025 жылдың 22 қазанында Америка Құрама Штаттарының Қаржы министрлігінің Шетелдік активтерді бақылау басқармасы (OFAC, Office of Foreign Assets Control) Роснефть компаниясын қоса алғанда, кейбір ресейлік компанияларға бұғаттау санкцияларын (SDN-List) енгізіп, олармен қандай болса да өзара ынтымақтастыққа тыйым салды.

2025 жылдың 23 қазанында ЕО кейбір ресейлік мұнай компаниялары үшін, соның ішінде Роснефть үшін транзакцияларға толық тыйым салу кіретін, Ресейге қарсы 19-шы санкциялар пакетін қабылдады.

2025 жылдың 10 қарашасында ҚР Энергетика министрлігі OFAC-қа хат жолдады. Кейінгі әрекеттер OFAC-тан шешім алғаннан кейін анықталатын болады.

Компанияның Қытай Халық Республикасына мұнай тасымалдау бойынша Роснефтьпен қолданыстағы уағдаластықтары бар. Қазіргі таңда Компания мен Роснефть арасындағы қолданыстағы шарттық міндеттемелер мен іскерлік ынтымақтастық күшінде қалуда. Компания ҚР Энергетика министрлігі бекіткен тасымалдау кестесі бойынша ресейлік транзиттік мұнайды тасымалдау бойынша қызметтерді көрсетуді жалғастыруда.

Осы қаржылық есептілік бекітілген күндегі жағдай бойынша Компания басшылығы келесі негізгі факторларды ескере отырып, «Роснефть» ҰК» ЖАҚ-пен операциялық қызмет пен ынтымақтастықты жалғастыру ықтималдығы жоғары деп бағалайды:

- қолданыстағы халықаралық шарттық қатынастардың болуы;
- тараптардың ынтымақтастықты жалғастыруға және кеңейтуге қызығушылығы;
- қазіргі операциялық практика мен қолданылатын санкциялық режим бұзушылықтарының жоқтығы, соның ішінде санкциялық мәселелерді пысықтау және OFAC-пен өзара әрекеттесу бөлігінде;
- қазақстандық және қытайлық қатысушылардың Компанияны қолдауы;

Оның үстіне, Компания басшылығы қазақстандық және қытайлық Қатысушылардың қолдауымен санкциялық шектеулерге қатысты мәселелерді одан әрі пысықтауды жалғастыруда.

Жүргізілген бағалау негізінде Компания басшылығы Компанияның есепті күннен бастап кемінде он екі ай бойы үздіксіз жұмыс істеу қабілетіне айтарлықтай күмәнді туындату мүмкін елеулі белгісіздіктің пайда болуына әкеліп соқтыруы мүмкін мән-жайларды немесе шарттарды анықтаған жоқ.

Күрделі сипаттағы шарттық міндеттемелер және инвестициялық бағдарламаны сақтау

2024 жылдың 8 қазанында Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігі мен Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Табиғи монополияларды реттеу комитетінің Алматы қаласы бойынша департаментінің бірлескен бұйрығымен 2025-2029 жылдардағы кезеңге арналған инвестициялық бағдарлама бекітілді. Оған сәйкес Компанияның 2025 жылдан 2029 жылына дейінгі кезеңде 2025 жылында 3,512,201 мың теңгені қоса алғанда, жалпы сомасы 26,422,214 мың теңгені құрайтын инвестициялық бағдарламаны орындау бойынша міндеттемесі бар. 2025 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша инвестициялық бағдарламаның орындалуы 3,443,344 мың теңгені құрады, қалған сомасы - 68,857 мың теңге, соның ішінде тендерлік рәсімдерден үнемделген сома - 60,240 мың теңге және 2026 жылға ауыстырылуға жататын 8,617 мың теңге мөлшеріндегі игерілмеген сома.

2025 жылдың нәтижелері бойынша Компания Кеңкияқ-Құмкөл МҚ жүйесі арқылы ішкі нарыққа мұнай айдаудың реттелмелі қызметінен (бұдан әрі - Реттелмелі қызмет) бекітілген тарифтік сметалық жоспармен салыстырғанда 2,245,489 мың теңге мөлшеріндегі үстеме табысқа қол жеткізді. Көрсетілген үстеме табыс мұнай тасымалдаудың нақты көлемінің бекітілген 7,621.7 мың теңге жоспарымен салыстырғанда 8,429.6 мың тоннаға дейін ұлғаюы нәтижесінде қалыптасты. Компания тарифтік сметаны орындау туралы есепті 2026 жылдың 1 мамырынан кешіктірмей ұсынуды жоспарлап отыр. 2025 жылға арналған тарифтік сметаны орындау туралы есепті қару нәтижелері бойынша уәкілетті орган мұнай тасымалдаудың нақты көлемдерінің артуын есепке ала отырып, тарифті қайта қарауға өтінімді беру қажеттілігі туралы хабарлама жіберетін болады. Алынған хабарлама негізінде Компания 2025 жылға арналған нақты көлемдердің ұлғаюын ескере отырып, Реттелмелі қызмет үшін тарифті қайта қарауға өтінім беретін болады. Көрсетілген өтінімді қарау нәтижелері бойынша уәкілетті орган келесі реттеушілік кезеңдегі Реттелмелі қызмет үшін тарифті өзгерту туралы шешім қабылдауы мүмкін.

2025 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Компанияның негізгі құралдарға қатысты капитал салымдары бойынша 68,962 мың теңге жалпы сомасындағы шарттық міндеттемелері болды (2024 жылдың 31 желтоқсанында: 75,530 мың теңге).

Салық салу

Қазақстандық заңнама мен салық салу практикасы үздіксіз даму күйінде, сондықтан әртүрлі түсіндірулерге және кері күшке ие болуы мүмкін жиі өзгерістерге ұшырайды. Кейбір жағдайларда салық салынатын базаны айқындау мақсатында салық заңнамасы ҚЕХС ережелеріне сілтеме жасайды, бұл ретте қазақстандық салық органдарының ҚЕХС-тың тиісті ережелерін түсіндіруі осы қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық қолданған есеп саясаттарынан, пайымдаулардан және бағалаулардан ерекшеленуі мүмкін, бұл Компанияда қосымша салық міндеттемелерінің туындауына әкелуі мүмкін. Салық органдары салық жылы аяқталғаннан кейін бес жыл ішінде ретроспективті тексерісті жүргізе алады. Белгілі бір жағдайларда тексерістер ұзағырақ кезеңдерді қамтуы мүмкін.

Айыппұл санкцияларына, әдетте, қосымша есептелген салықтар сомасының 80% мөлшерінде айыппұлдар және Қазақстан Ұлттық Банкі белгілеген қайта қаржыландыру мөлшерлемесі бойынша есептелген 1.25-ке көбейтілген өсімпұл кіреді. Нәтижесінде айыппұлдар мен өсімпұлдар сомасы кез келген есептелген салықтардың көбейтіндісі болуы мүмкін. Салық салу кезеңдері салық органдары тексеру жылының алдындағы күнтізбелік бес жыл мөлшерінде тексеру үшін қолжетімді болып қалады.

Қазақстандық салық жүйесіне тән белгісіздікке байланысты, салықтардың, айыппұлдықпалшараларының және өсімпұлдардың ақырғы сомасы, егер мұндайлар бар болса, бүгінгі күнге дейін шығыстарға жатқызылған және 2025 жылдың 31 желтоқсанына есептелген сомадан асып кетуі мүмкін.

2025 жылдың 18 шілдесінде Қазақстан Республикасының жаңа Салық кодексіне қол қойылды. Бұл құжатта Компанияға қолданылатын маңызды өзгерістердің бірін, атап айтқанда, қосылған құн салығының мөлшерлемесінің 12%-дан 16%-ға дейін артуы ескерілген. Қазіргі таңда басшылық Салық Кодексіндегі өзгерістердің Компанияға әсерін талдауда. Бұл құжат 2026 жылдың 1 қаңтарында күшіне енетіндіктен, жоғарыда көрсетілген өзгерістер 2025 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдың қаржылық есептілігіне әсерін тигізген жоқ.

Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі міндеттемелер

Қазақстанда қоршаған ортаны қорғау жөніндегі заңнама даму барысында, сондықтан үздіксіз өзгерістерге ұшырп тұр. Заңнамадағы өзгерістер нәтижесінде туындауы мүмкін әлеуетті міндеттемелерді сенімді бағалау мүмкін емес. Ағымдағы заңнамаға сәйкес басшылық осы қаржылық есептілікте көрсетілгендерді қоспағанда, Компанияның қаржылық жағдайына және оның қызметінің нәтижелеріне елеулі теріс әсер ете алатын ықтимал не мүмкін міндеттемелер жоқ деп есептейді (4-ескертпе).

Сақтандыру

Қазақстандағы сақтандыру қызметтерінің нарығы қалыптасу кезеңінде және басқа елдерде таралған сақтандырудың көптеген нысандары әлі қолжетімсіз. Компанияның өзінің негізгі құралдарына, қызметтің тоқтап қалуынан туындаған залалдарға немесе апаттар немесе Компания қызметі нәтижесінде жылжымайтын мүлік объектілеріне немесе қоршаған ортаға келтірілген залалға байланысты үшінші тараптар алдындағы туындаған міндеттемелерге қатысты толық сақтандыру қорғанысы жоқ.

Төлем көзіндегі салық

2023 жылдың 1 қаңтарынан бастап Қосарланған салық салуды болдырмау туралы келісімнің тараптары болып табылатын ҚР мен ҚХР-ға қатысты Парижде 2016 жылдың 24 қарашасында күшіне енген Салықтық базаны бүркемелеуге және пайданы салық салу аясынан алып кетуге қарсы іс-қимыл жасау мақсатында салықтық келісімдерге қатысты шараларды орындау жөніндегі көпжақты конвенция (бұдан әрі – «Көпжақты конвенция») күшіне енді.

Бұдан басқа, 2023 жылдан бастап ҚР СК-нің 667-бабының 1-тармағына толықтыру енгізілді, оған сәйкес Көпжақты конвенцияны қолдану мақсатында бейрезидент байланысты тарап белгілі бір талаптарды орындауы тиіс.

2018 жылдың 27 маусымында Компания, Industrial and Commercial Bank of China Limited және «Алматы қаласындағы Қытайдың Сауда-Өнеркәсіп Банкі» АҚ арасында жасалған несиелік шарттың (бұдан әрі – «Несиелік шарт») шеңберінде Компания Көпжақты конвенция мен ҚРСК талаптарын есепке алатын растаушы куәліктің жаңа нұсқасын (бұдан әрі – «Жаңа нысан бойынша растаушы куәлік») әзірледі.

Қазақстан Республикасының Салық кодексіне сәйкес, сыйақылар бойынша төлем көзіндегі КТС-тің жалпыға белгіленген мөлшерлемесі 15%-ды құрайды, бұл ретте Қосарланған салық салуды болдырмау туралы келісім шеңберінде 10%-дық төмендетілген мөлшерлеме ескерілген. 2024 жылға дейін Компания Industrial and Commercial Bank of China Limited (ICBC) компаниясына қатысты төмендетілген салық мөлшерлемесін қолданған болатын. Дегенмен, 2025 жылдың мамырында Компания 2024 жылдың қаңтар және ақпан айларына (сыйақыларды есептеудің соңғы кезеңі) қосымша 101.04 нысанын ұсынды, және банк ұсынған резиденттік сертификаты лайықсыз рәсімделген деп танылғандықтан, төлем көзіндегі КТС-ті 15%-дық мөлшерлеме бойынша қайта есептеді. Осылайша, 2024 жылдан бастап қарыз бойынша сыйақыларға қатысты төлем көзіндегі төмендетілген салық мөлшерлемесі қолданылмайды, және салық салу жалпыға белгіленген 15%-дық мөлшерлеме бойынша жүзеге асырылады.

19 Қаржылық тәуекелдерді басқарудың мақсаттары мен саясаты

Компанияның негізгі қаржылық міндеттемелерінің құрамына сауда және басқа несиелік берешек кіреді. Аталған қаржы құралдары негізінен Компанияның шаруашылық қызметін қаржыландыруды тарту үшін пайдаланылады. Компанияның сауда-саттық дебиторлық берешегі, ақшасы және Компанияның экономикалық қызметінен тікелей туындайтын ақша баламалары бар.

Компания несиелік тәуекелден, валюталық тәуекелден және өтімділік тәуекелінен тұратын нарықтық тәуекелге ұшырайды.

Компания басшылығы осы тәуекелдерді басқару үшін қолданылатын келесі шараларды қарастырады және бекітеді.

Кредиттік тәуекел

Компания мәмілелерді тек белгілі және несиені өтеуге қабілетті тараптармен ғана жасайды. Компанияның саясатына сәйкес коммерциялық несиені шарттарымен сауда операцияларын жасауға ниетті барлық клиенттер несиелік тексеру рәсіміне жатады. Сонымен қатар, мұндай сатып алушының дебиторлық берешегі Компания үшін қарызды қайтармау қаупі барынша аз екендігіне сенімді болу үшін үнемі бақыланып тұрады. Дебиторлық берешекке қатысты несиелік тәуекелдің ең жоғары мөлшері оның теңгерімдік құнымен көрсетілген. Компанияда несиелік тәуекелдің елеулі концентрациялары жоқ.

Компания ақша қаражаттары мен депозиттерді қазақстандық және шетелдік банктерге орналастырады. Компания басшылығы төтенше несиелік тәуекелдерді болдырмау мақсатында осы банктердің несиелік рейтингтерін мезгіл-мезгіл қарап тұрады. Компания басшылығы жақында халықаралық несиелік дағдарыс және банктердің несиелік рейтингтеріндегі кейінгі өзгерістер төтенше несиелік тәуекелдің негізі болып табылмайды деп санайды. Тиісінше, банк салымдары бойынша құнсыздану резерві қажет емес. Несиелік тәуекел негізінен депозиттер мен ақша қаражаттарында және оның баламаларында шоғырланған. Депозиттер мен ақша қаражаттары және оның баламаларына қатысты несиелік тәуекелдің ең жоғары мөлшері олардың теңгерімдік құнымен көрсетілген.

Келесі кестеде «Moody's» агенттігінің несиелік рейтингінің пайдаланылуымен есепті күнге банк депозиттері мен ақша қаражаттары бойынша сомалар көрсетілген.

мың теңге	Орналас- қан жері	Рейтинг		2025 жылдың 31 желтоқсаны	2024 жылдың 31 желтоқсаны
		2025 жыл	2024 жыл		
Банктер					
«Қазақстан Халық Банкі» АҚ	Қазақстан	Baa1	Baa1	29,527,858	26,465,174
«Алматы қаласындағы Қытайдың Сауда-Өнеркәсіп Банкі» АҚ*	Қазақстан	A1	A1	12,524,102	11,595,241
«Қазақстандағы Қытай Банкі» ЕБ АҚ	Қазақстан	A1	A1	11,897,317	9,018,533
«Алашанькоудағы Қытай Банкі» АҚ	Қытай	A1	A1	24,965	21,007
Жиыны				53,974,242	47,099,955

*ҚХР-дағы банктердің рейтингі.

Өтімділік тәуекелі

Компания ағымдағы өтімділікті жоспарлау құралын пайдалана отырып, ақша тапшылығы қаупін бақылап тұрады. Бұл құралдың көмегімен қаржылық инвестициялар мен қаржылық активтерге байланысты төлем мерзімдері (мысалы, дебиторлық берешек, басқа қаржылық активтер), сондай-ақ операциялық қызметтен болжамды ақша ағындары талданады.

Келесі кестеде 2025 және 2024 жылдарының 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Компанияның қаржылық міндеттемелері бойынша осы міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша шарттық дисконтталмаған төлемдер туралы ақпарат берілген. Несиелер мен қарыздар күтілетін пайыздық шығыстарды қамтиды:

мың теңге	<1 жыл	1 жылдан 2 жылға дейін	2 жылдан 5 жылға дейін	>5 жыл	Жиыны
2025 жылдың 31 желтоқсанында					
Сауда және өзге кредиторлық берешек	6,056,665	-	-	-	6,056,665
Есептелген міндеттемелер (10-ескертпе)	885,007	-	-	-	885,007
Жалдау бойынша міндеттемелер	37,602	37,962	112,806	888,307	1,076,677
Жиыны	6,979,274	37,962	112,806	888,307	8,018,349

мың теңге	<1 жыл	1 жылдан 2 жылға дейін	2 жылдан 5 жылға дейін	>5 жыл	Жиыны
2024 жылдың 31 желтоқсанында					
Сауда және өзге кредиторлық берешек	2,859,204	-	-	-	2,859,204
Есептелген міндеттемелер (10-ескертпе)	892,493	-	-	-	892,493
Жалдау бойынша міндеттемелер	123,853	44,261	70,293	-	238,407
Жиыны	3,875,550	44,261	70,293	-	3,990,104

2025 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Компанияның айналым активтері негізінен 42,053,199 мың теңге сомасындағы ақша қаражаты мен олардың баламаларын, сондай-ақ 11,914,067 мың теңге сомасындағы банк депозиттеріндегі қаражатты қамтиды. Қысқа мерзімді міндеттемелер, негізінен, «ҚазТрансОйл» АҚ алдындағы 3,255,423 мың теңге сомасындағы берешекті қоса алғанда, байланысты Тараптар алдындағы 3,379,160 мың теңге сомасындағы кредиторлық берешекті, сондай-ақ тасымалдау бойынша қызметтер көрсетуге арналған шарттар бойынша жалпы сомасы 6,696,404 мың теңге міндеттемелерді қамтиды.

Басшылық операциялық қызметтен қолда бар ағымдағы активтер мен күтілетін ақша ағындары Компанияның ағымдағы міндеттемелерін шарттық мерзімдерде өтеу үшін болжамды пайдалылықты, қарыздарды өтеу кестесін және 2025 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қысқа мерзімді міндеттемелерге 6,696,404 мың теңге мөлшерінде мұнай тасымалдау жөніндегі қызметтер үшін алынған аванстар кіретінін есепке ала отырып жеткілікті болады деп есептейді.

Капиталды басқару

Компанияның капиталды басқаруға қатысты негізгі мақсаты болып Компанияның қызметін жүргізу және акционердің пайдасын барынша арттыру үшін тұрақты несиені өтеуге қабілеттілік пен капиталдың тиісті деңгейін қамтамасыз ету табылады. Компания капитал құрылымын басқарады және оны экономикалық жағдайдың өзгеруіне сәйкес өзгертіп тұрады. Капитал құрылымын сақтау немесе өзгерту мақсатында Компания дивидендтерді төлеу мөлшерін реттей, капиталды акционерге қайтара немесе жаңа акциялар шығара алады.

2025 және 2024 жылдарының 31 желтоқсанында аяқталған жылдарда нысандарда, саясатта және капиталды басқару үдерістерінде өзгерістер орын алған жоқ.

Валюталық тәуекел

Төмендегі кестеде валюталық тәуекелге ұшырайтын шетел валютасында көрсетілген активтер мен міндеттемелердің жалпы сомасы көрсетілген.

мың теңге	Ақша қаражаттары пен депозиттер	Таза тенгерімдік позиция
2025 жылдың 31 желтоқсанында		
АҚШ доллары	12,280,067	12,280,067
Қытай юані	249,146	249,146
2024 жылдың 31 желтоқсанында		
АҚШ доллары	9,208,822	9,208,822
Қытай юані	107,750	107,750

Келесі кестеде барлық басқа параметрлер өзгермейтін шартымен АҚШ долларының айырбас бағамындағы ықтимал өзгерістерге активтер мен міндеттемелердің әділ құнындағы ықтимал өзгерістерге байланысты Компанияның пайдасы мен капиталының сезімталдығының талдауы келтірілген.

мың теңге	Валюта айырбастау бағамының өсуі/төмендеуі	Пайда және меншікті капиталға әсері
2025 жыл		
АҚШ доллары	+10.00%/(10.00%)	982,405/(982,405)
Қытай юані	+10.00%/(10.00%)	19,932/(19,932)
2024 жыл		
АҚШ доллары	+10.00%/(10.00%)	736,706/(736,706)
Қытай юані	+10.00%/(10.00%)	8,620/(8,620)

20 Қаржы құралдарының әділ құны

Әділ құн мәжбүрлі түрде сату немесе тарату жағдайларын қоспағанда, мүдделі тараптар арасындағы ағымдағы операция барысында қаржы құралын айырбастауға болатын соманы білдіреді. Әділ құнның ең жақсы дәлелі болып қаржы құралының белсенді нарықтағы белгіленетін бағасы табылады.

Әділ құнды бағалау нәтижелері келесі түрде талданады және әділ құн иерархиясының деңгейлері бойынша бөлінеді: (i) 1-деңгейге бірдей активтер немесе міндеттемелер үшін белсенді нарықтардағы белгіленетін (түзетілмейтін) бағалар бойынша бағалау, (ii) 2-деңгейге-барлық пайдаланылатын елеулі бастапқы деректер актив немесе міндеттеме (яғни, мысалы, бағалар) үшін тікелей немесе жанама бақыланатын болып табылатын бағалау әдістері арқылы алынған бағалар жатады және (iii) бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген бағалаулар болып табылатын 3-деңгейдегі бағалаулар (яғни бақыланбайтын бастапқы деректерге негізделген).

Компанияның барлық қаржы құралдары амортизацияланған құны бойынша есепке алынады. Компания олардың әділ құнын қолда бар нарықтық ақпаратқа немесе тиісті бағалау әдістемелеріне сүйене отырып, әділ құнды бағалау иерархиясындағы 3-деңгейге қатысты бағалауларды пайдалана отырып бағалады.

Бағалау әділ құнын анықтау үшін нарықтық ақпаратты түсіндіруге арналған пайымдауды қолдану қажет. Қазақстан Республикасында дамушы елдерге тән кейбір белгілер сақталады, ал экономикалық жағдайлар қаржы нарықтарындағы қызмет көлемін шектеуді жалғастыруда Нарықтық баға белгілеулер ескірген болуы немесе мәміле бойынша операциялардың дәл емес шарттарын көрсетуі мүмкін, осылайша қаржы құралдарының әділ құнын көрсетпейді. Басшылық қаржы құралдарының әділ құнын анықтау кезінде қолда бар барлық ақпаратты пайдаланды.

Амортизацияланған құны бойынша қамтылып көрсетілетін қаржы активтері

Белгіленген пайыздық мөлшерлеме құралдарының әділ бағалау құны несиелік тәуекелі ұқсас және өтеуге дейінгі мерзімі бар жаңа құралдар үшін қолданыстағы пайыздық мөлшерлемелер бойынша дисконтталған, алынуы күтілетін бағалау ақша ағындарының сомалары негізінде анықталады. Қолданылған дисконттау нормалары контрагенттің несиелік тәуекеліне байланысты. Өтеу мерзімдерінің қысқа мерзімділігіне байланысты сауда дебиторлық берешегінің теңгерімдік құны оның әділ құнына шамамен тең болады.

Ақша қаражаттарының, банк салымдарының, сауда және басқа да дебиторлық берешектің теңгерімдік құны осы қаржы құралдарының қысқа мерзімділігіне байланысты олардың әділ құнына шамамен тең.

Амортизацияланған құны бойынша қамтылып көрсетілетін қаржылық міндеттемелер

Нарықтық баға белгілеулері жоқ белгіленген пайыздық мөлшерлемесі бар және өтеу мерзімі белгіленген құралдардың әділ бағалау құны ұқсас несиелік тәуекелі және өтеу мерзімі бар жаңа құралдар үшін қолданыстағы пайыздық мөлшерлемелер бойынша дисконтталған бағалау ақша ағындары негізінде анықталады.

Өтеу мерзімдерінің қысқа мерзімділігіне байланысты сауда кредиторлық берешегінің теңгерімдік құны оның әділ құнына шамамен тең болады.

Есепті күнге жалдау бойынша міндеттемелердің әділ құны 408,080 мың теңгеге тең (2024 жыл: 232,881 мың теңге).